

letnik XCIX - leto 1997

2

SLOVENSKI ČEBELAR

leto 1873 - pričetek periodičnega čebelarskega tiska na slovenskem

SLOVENSKI ČEBELAR

Št. 2
1. februar 1997
letnik XCVIX

glasilo čebelarških organizacij slovenije

v s e b i n a

c o n t e n t s

ČZS: Vabilo na XX. Republiški čebelarški seminar in čebelarško razstavo	33	ČZS: Invitation on the XX th state seminar for beekeepers and exhibition	33
ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA		BEEKEEPERS CCUPATIONS	
Matija Šerak: Čebelarjeva opravila v februarju	34	Matija Šerak: Beekeepers occupations in February	34
Jože Šimec: Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v februarju	35	Jože Šimec: Beekeepers occupations in LR hive in February	35
IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV		EXPERIENCE OF OUR BEEKEEPERS	
Marjan Debelak: S trovino proti rojivosti in še druge njene koristi	36	Marjan Debelak: With drone combs against swarming and other benefices	36
BOLEZNI ČEBEL		BEE DISEASES	
Janez Jelenc: Ali je postala varoa odporna na fluvalinat?	42	Janez Jelenc: Did the varroa become resistance against fluvalinat?	42
STROKOVNI IZLETI		EXCURSIONS	
Janez Mihelič: Čebelarско društvo Domžale je organiziralo zanimiv strokovni izlet na Madžarsko	44	Janez Mihelič: Beekeepers society Domžale has organised excursion and visited beekeepers in Hungary	44
NAŠI ZNANI ČEBELARJI		OUR WELL KNOWN BEEKEEPERS	
Edi Senegačnik: Moji čebelarški spomini	47	Edi Senegačnik: My beekeepers memories	47
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA		FROM THE SOCIETY LIFE	
Janez Mihelič: Čebelarška zveza Slovenije je na Brdu pri Kranju organizirala seminar za mentorje čebelarških krožkov	52	Janez Mihelič: Slovenian beekeepers society has organised seminar for beekeepers mentors	52
Srečko Rupnik: Čebelar Janko Pislak je prejel odlikovanje Antona Janše	54	Srečko Rupnik: Beekeeper Janko Pislak has distinguish a silver medal Anton Janša	54
Janez Mihelič: Čebelarško društvo Domžale je organiziralo zanimiv strokovni izlet na Madžarsko	55	Janez Mihelič: Beekeepers society Domžale has organised excursion and visited beekeepers in Hungary	55
Stane Sajevec: Obvestilo udeležencem srečanj	58	Stane Sajevec: Information for visitors meeting for beekeepers	58
ČD Mengeš: Razvitje prapora Čebelarškega društva Mengeš	59	ČD Mengeš: A new flag of Beekeepers society Mengeš	59
Janez Mihelič: Znova oživiljen čebelarški Ambrožev ples	61	Janez Mihelič: Revive a old tradition of Ambrosius beekeepers dance	61
Franjo Marošek: Vojniški čebelarji smo izvolili novo vodstvo	62	Franjo Marošek: Beekeepers members of Beekeepers society Vojnik has elect a new leaders	62
OSMRTNICE		SMALL ADVERTISEMENT	
OBVESTILA		IN MEMORIAM	
MALI OGLASI			

ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE VABI NA XX. REPUBLIŠKI ČEBELARSKI SEMINAR IN ČEBELARSKO RAZSTAVO

Čebelarska zveza Slovenije bo v **SOBOTO, 15. februarja 1997 ob 9. uri**, organizirala XX. Republiški čebelarski seminar in čebelarsko razstavo. Seminar bo v upravni stavbi Celjskega sejma (pri glavnem vходу) v Celju, Dečkova 1.
Tema seminarja je **Pomen matice v sodobnem čebelarstvu**.

DNEVNI RED SEMINARJA:

- Ob 9. uri:** Pozdravni govor predsednika ČZS g. Lojzeta Peterleta
Od 9.15 do 11.15: Dipl. inž. Friedrich Karl Tiesler (predsednik vzrejevalcev matic pri Čebelarski zvezi Nemčije): **40 let vzreje in selekcije matic kranjske pasme v Nemčiji - pogled nazaj in v prihodnost čebelarstva in vzreje matic**
Od 11.15 do 11.45 ODMOR
Ob 11.30 do 13.45: dr. Janez Poklukar: **Pomen kranjske čebele iz Slovenije v svetu in organizacija vzreje matic v Sloveniji**; dr. Janko Božič: **Reprodukcija čebel pred udomačitvijo in po njej**; Janko Pislak: **Moj način vzreje matic**; dr. Aleš Gregorc: **Možnosti prenosa čebeljih boleznih z maticami**; Bojan Pavlin: **Dodajanje matic**; Pavle Zdešar: **Matica in čebelarjenje na med ter razprava**.

ČEBELARSKA RAZSTAVA

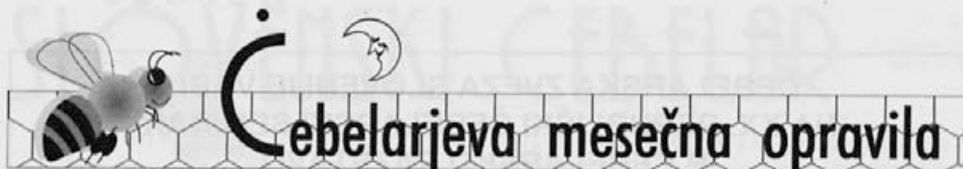
V avli sejemske dvorane bo organizirana čebelarska razstava. Razstavljalce vabimo, da razstavijo svoje izdelke in inovacije. Prijavite se do 10. februarja po telefonu **(061) 210-992**. Samo za inovacije bo razstavni prostor brezplačen.

Z železniške in avtobusne postaje je 15 do 20 minut peš (glej karto), lahko pa se do Celjskega sejma pripelžete z avtobusom za Hudinjo, ki vozi vsakih 15 minut, izstopiti pa morate pri tovarni EMO. Vstopnina za udeležbo na seminarju je 500.- SIT, ob plačilu boste prejeli tudi zbornik predavanj. Društva, ki bodo organizirano pripeljala svoje člane, lahko kupijo vstopnice v predprodaji na ČZS z 10% popustom najpozneje do 6. februarja.

Vljudno vabljeni vsi slovenski čebelarji!

ČZS

ČEBELARJEVA OPRAVILA V FEBRUARJU

MATIJA ŠERAK

Mesec februar je še vedno zimski mesec, ko čebele potrebujejo predvsem mir v čebelnjaku in okoli njega. Seveda pa v panjih ni več takšnega miru, kot je bil decembra in še v prvi polovici januarja. O porajanju novega življenja v panju ne odloča samo vreme, ampak tudi podaljševanje dnevne svetlobe, saj bo konec meseca dan že daljši skoraj za poldrugo uro. V začetku meseca je čebelja družina še tesno stisnjena v zimski gruči. Kakšno je to življenje, si tudi strokovnjaki še niso povsem na jasnem. Po mojem mnenju deluje zimska gruča kot spirala. Čebele se iz sredine pomikajo proti obrobju, kjer se oskrbijo s hrano, in se kakor spirala spet vračajo v sredino. Kot se je izkazalo v mojih opazovanjih, so pozimi najbolj odporne in imajo najdaljšo življenjsko dobo čebele, ki se izležejo v drugi polovici avgusta in prvi polovici septembra. Te so namreč še hranilke, s pelodom in medom pa si pridobijo dovolj trden zimski plašč. Zato naj ne bo odveč, če vas že zdaj opozorim na pravočasno zimsko dokrmiljenje, kadar v naravi ni paše.

Čebelar bo ta mesec postoril še tisto, česar ni utegnil prejšnji mesec. Zato naj tudi sam še enkrat spregovorim o zbijanju satnikov. Neprijetno je, če pri zbijanju pokajo stranske letvice. Kar dolgo je trajalo, preden sem ugotovil, da lahko to neprijetnost preprečimo s tem, da odščipnemo konico žebļa. Še bolje je, če luknjice zvrtaemo z električnim vrtnikom, seveda pa moramo za to imeti tudi pripadajoče stojalo. Poleg zbijanja lahko satnike tudi dodatno lepimo z različnimi lepili. Zelo neprijetno je, če se pri izvlačenju sata odtrga letvica.

Še enkrat bi rad spregovoril tudi o namestitvi čebelnjaka. Izogibajte se tistim, ki jim čebele najbolj koristijo. Npr. velikim sadjarskim plantažam, na katerih se skozi vse leto nekaj dogaja, predvsem v škodo naših čebel. Poznal sem uspešnega čebe-

larja na Goričkem, ki je čebelaril s približno 60 panji čebel in imel nadpovprečen uspeh. Ko je KZ v njegovi bližini uredila velik sadovnjak, je začelo njegovo čebelarstvo propadati, dokler ni z njim vred propadlo, kajti lani je umrl tudi sam. Čebelarji in sadjarji bi morali najti skupen jezik. Treba je razumeti tudi sadjarje, saj morajo za varovati svoje interese. To pa ne bi smelo biti v škodo čebelarjem. Edina možnost je v tem, da se izognemo stalnim čebelnjakom na teh mestih, sadjarji in čebelarji pa se dogovorijo za dovoz čebel med cvetenjem. V razvitem svetu je že dolgo v navadi, da sadjarji najemajo pri čebelarjih čebele za oploditev njihovih nasadov in to tudi primerno nagradijo. Mislim, da smo mi še daleč od tega - ali pa tudi ne?

Struktura čebelarjev se je v zadnjem času, zlasti zaradi varoe in drugih bolezni, občutno spremenila. Izginili so s slamo kriti čebelnjaki v kmečkih vrtovih, nadomestili so jih sodobni lesen ali zidani čebelnjaki, predvsem pa čebelnjaki na kolesih. Lastniki teh pa so redkokdaj kmetje, ampak predvsem delavci in tudi izobraženci. Zato bi sam čebelarje razdelil na tiste, ki imajo do deset panjev in se s čebelami ukvarjajo predvsem ljubiteljsko, med pa pridelajo le zase in najbližje sorodnike.

V drugo skupino uvrščam čebelarje, ki imajo do 50 panjev na stalnem mestu in imajo skozi vse leto vsaj nekaj paše. Tem je prihranjena marsikatera grenka ura, ki smo je deležni prevažalci, saj moramo skrbeti za tehnično brezhiben tovornjak. Posebno vprašanje so tudi veterinarji, čeprav so se razmere na tem področju občutno izboljšale, odkar imamo veterinarje-pospeševalce. Posebno vprašanje je vprašanje pasišč. Le majhno število čebelarskih društev ima urejen pašni kataster, in čeprav si je nekdanja ZČDS pred leti zelo prizadevala, problem še danes ni povsod rešen.

Že v Slovenskem čebelarju 7-8/1989

Moj prevozni čebelnjak na paši. Prevažanje čebel zahteva veliko znanja o povzročiteljih medenja.

Foto: Šerak

sem obširno opisal pašne razmere v Prekmurju nekoč in zdaj. Te so se od tedaj spremenile predvsem v škodo naše edine izdatne akacijeve paše. V Prekmurju ni strnjenih akacijevih gozdov, ampak povečini rastejo manjši mešani gozdovi. Na Ravenskem listavci, na Goričkem (severno od Murske Sobote) pa predvsem borovi gozdovi, med katerimi je manj akacije kakor na Ravenskem. Največ strnjene akacije je v porečju Mure, kjer je tudi največ večjih domačih čebelarjev. Dokler je na območju nekdanje občine Murska Sobota obstajalo enotno čebelarско društvo z 11 družinami čebelarjev, je bilo dodeljevanje pasišč prevažalcem dokaj organizirano. Poleg svojih 5000 čebeljih družin smo na pašo sprejeli tudi do 5000 drugih. S sprejetjem zakona o lokalni samoupravi se je občina razdelila na devet manjših občin. Nekatere od podeželskih občin kar lepo poskrbijo za svoje čebelarje, ti pa seveda hočejo imeti tudi pravico do razdeljevanja pasišč na svojem območju. Tako bo letos na območju občine Moravske Toplice, kjer so najlepša pasišča severno od Murske Sobote, z njimi razpolagalo na novo ustanovljeno društvo Moravske Toplice. Kako bo z drugimi pasišči, vam bom morda lahko povedal v marčevski številki.

Vsak prevažalec želi svoje čebele prepeljati tja, kjer je največ strnjene akacije, zato so ta območja pogosto prebremenjena, manj bogata pasišča pa ostajajo neizrabljena. Poseben problem so prevažalci, ki se nikjer ne prijavijo, ampak si sami

poiščejo stojišča pri sorodnikih ali prijateljih. Žal je teh vedno več.

Februarja lahko pričakujemo že prvi izletni dan. Vsa navodila priporočajo, naj se čebelar za ta dan temeljito pripravi; odkida naj sneg, okolico pa naj posipa s senenim drobirjem ali s kakim drugim materialom. Številni čebelarji si tega ne moremo privoščiti. Pa nič zato. Narava opravi svoje, čebele, ki bodo ostale v snegu, so stare in izrabljene, zato si prizadevajo, da napravijo svoj konec zunaj čebelje družine. Če imate možnost, da ste ob prvem izletu pri čebelah, jih opazujte na bradah. Tudi če nimate veliko izkušenj, boste ugotovili, v kateri družini je kaj narobe. Te si označite in jih pregledajte ob naslednjem izletnem dnevu. Tiste čebelarje, ki v neposredni bližini svojih stojišč nimajo vodnega vira, naj opozorim, naj čebelam nastavijo vodo pred prvim izletom, ker jih bodo le tako navadili na svoje napajališče. Na 20 l vode lahko dodate tudi malo žličko soli.

Ta mesec bosta tudi republiški čebelarški seminar in razstava v Celju. Priporočam vam obisk, saj je zdaj še dovolj časa tudi za ogled novosti in izobraževanje.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNIH PANJIH V FEBRUARJU

JOŽE ŠIMEC

V tem mesecu obvezno preverimo, koliko hrane in cvetnega prahu so porabile čebele. Že po glasu čebel bomo zaznali, ali družina normalno prezimuje. Če se je

sneg začel topiti, ga je najbolje odstraniti z brade panja in prav tako s pokrova. Dobro je, da imamo rezervne podnice, saj jih ob pregledu lahko hitro zamenjamo. Tako si lažje ogledujemo mrtvice in drobir na odvzeti podnici. Vznemirjanje čebel je minimalno. Na samem žrelu opazimo vse, kar je v družini nenavadnega. Če se čebele preveč časa zadržujejo na žrelu in nemirno begajo, je to skoraj vedno znamenje, da je v panju nekaj narobe.

Za dobro paženje panja in primerno mikroklimo v njem priporočam uporabo 1 cm debele penaste gume in sloj časopisnega papirja neposredno pod vmesnim pokrovom nakladnega panja. Da se družine ne bi začele prehitro razvijati, odpremo žrelo panja v vsej širini, na prednjo čelno stran panja pa pristonimo najmanj 25 cm široko desko. Tako bomo prednje stene zavarovali pred spomladanskim soncem, da se ob otoplitvi ne bodo preveč segrele in čebele ne bodo po nepotrebnem izletale. Za-

sneženi mesec februar nam s svojim mrazom in snegom že sam najboljše zagotavlja, da se družine ne začnejo prezgodaj razvijati. Ob lepem toplen dnevu moramo preveriti, ali je opaž vlažen. V tem primeru je najbolje, če ga zamenjamo z novim. Vse delne preglede opravljamo ob popoldnevih, saj je tedaj najtopleje, pa še to le v skrajnem primeru. Vreme mora biti sončno in brez vetra. Takih dni pa je februarja ponavadi bolj malo.

Za pregled nakladnega panja potrebujemo naslednje orodje: kadičnik, pajčolan, ameriško čebelarstvo dleto, omelo, odlagalno škatlo ali prazno naklado za satje, prenosno garnituro z orodjem in po potrebi samokolnico.

Ta mesec si priskrbimo tudi vse, kar bomo potrebovali pri čebelah v sezoni. Iz lesa si izdelamo tudi rezervne vmesne pokrove, nastrižemo pa tudi več kosov črne polietilenske folije v velikosti naklade, saj jo bomo rabili spomladi in poleti. Te folije vstavljamo pod vmesni pokrov spomladi. Dobro je, če je folija na eni strani bela, na drugi pa črna. Pozimi obrnemo navzgor črno stran, poleti pa belo. Folije so ustrezne tudi zato, ker tako pri pregledih nikoli ne odkrijemo celotne površine naklade, ampak samo za eno širino satnika, in to tistega, ki ga želimo pregledati. S tem zelo zmanjšamo možnost ropanja, pa tudi ohlajanja panja. Ko pregledamo polovico naklade, pokrijemo pregledane sate s folijo in nato sat za satom odkrivamo drugo polovico naklade. Vse mrtve čebele, ki so na podnicah, spomladi zažgemo ali jih zakopljemo dovolj globoko v zemljo.

Izkušnje naših čebelarjev

S TROTOVINO PROTI ROJIVOSTI IN ŠE DRUGE NJENE KORISTI

MARJAN DEBELAK

Rojivost čebeljih družin je prirojena lastnost čebel. Še do nedavna so čebelarji to lastnost zelo cenili. Čebelarjenja brez vsakoletnega razmnoževanja čebeljih družin z naravnimi roji si skoraj niso mogli zamisliti.

Danes pa je drugače. Roji so za sodobnega čebelarja postali največja nadloga. Posebno, če jih ne zna kolikor toliko preprečevati ali se z njimi sprijazniti oziroma jih obvladovati ob pomoči léšice, kar z Igorjem

Tridelni trotoovski sat za večkratno porabo. Z nožem odkrijemo pokrite celice. Otrkamo in otresemo bube ali pa jih odstranimo s curkom vode. Sat na koncu speremo in vrnemo še mokrega ali pa ga osušimo in shranimo za naslednjo menjavo.

Foto: M. Debelak

Frančičem dokazujeva že nekaj let.

Z vprašanjem, kako preprečiti ali obvladati rojivost, se z večjim in manjšim uspehom ubada množica čebelarških teoretikov in praktikov po vsem svetu. Prav do konca ta problem še ni rešen in morda nikoli ne bo, čeprav se na obzorju nekaj svetlika.

Čebelarji bi seveda radi doživeli, da bi čebele kar pozabile na rojenje in bi tako ne potrebovali nobenih sitnih ukrepov za odvrčanje od rojenja. Zato tako vztrajno iščejo "nerojive" matice. S skrajnimi naporji pa se je doslej po svetu in pri nas posrečilo najti le kakšno skromno začasno različico nekoliko manj rojivih čebeljih družin, kot so običajne. Popolnoma in trajno nerojivih čebel še niso iznašli. Tudi noben doslej znan protirojilni ukrep ni tako preprost in brez škodljivih stranskih učinkov, da bi bili čebelarji z njim lahko povsem zadovoljni.

Priprava tridelnega trotovskega sata. V satnik vstavimo dve letvici. V nastale tri oddelke privo-skamo zgoraj ozke nastavke satnic.

Poglejmo, kaj poleg prirojenega nagona po razmnoževanju s selitvami čebele sploh sili in spodbuja k rojenju.

To sta skoraj izključno samo dva neločljivo povezana dejavnika:

1. **rojilno obdobje**, ki traja pri nas povprečno od konca aprila do druge polovice julija in

2. **pomanjkanje dela za mladice pri gojenju zalege oziroma pomanjkanje žerk, kot najpomembnejših odjemalcev mlečka**. Posledično to vpliva na zakrnele spolne oziroma rodne organe čebel delavk, to pa v družini sproži rojilno razpoloženje.

Vse druge navedbe o vzrokih za rojivost so v neposredni povezavi z navedenima: pomanjkanje panjskega prostora, take ali drugačne pašne razmere, starost matice in verjetno celo pasma čebel, čeprav nekateri mislijo drugače. Pa o tem zadnjem bolj po-

V tridelni trotoovski sat lahko vstavljamo v oddelke tudi posebne satiche, ki jih lahko ločeno odvzemamo, praznimo ali zamenjujemo.

globljeno ob drugi priliki, saj naj bo naša največja skrb namenjena nenadkriljivi kranjski ali slovenski sivki, s katero smo in bomo tudi v prihodnje uspešno čebelarili.

Teoretično je spoznanje o povezanosti rojilnega razpoloženja z zaostajanjem mlečka izražena v znani enačbi, ki jo je postavila Perepelova:

$$\text{ROJIVOST} = \frac{\text{ODKRITA ZALEGA}}{\text{POKRITA ZALEGA}} < 1$$

ali prevedeno: **razmere za odločitev na roj nastanejo v rojilnem obdobju pri družini, ki ima več pokrite kot odkrite zalege.**

Poglejmo, kako nastane, da je v družini več pokrite kot odkrite zalege:

1. Družini zmanjka primerne prostora za gojitev zalege: Tega zmanjka, če je družina v premajhnem panju in ne more povečevati obsega zalege do maksimalne zmogljivosti matice (3.000 jajčec na dan) niti ne more vzdrževati doseženega tempa zaleganja celotno rojilno obdobje. Da ne more ohranjati hitrosti zaleganja, se zgodi tudi tedaj, če začnejo čebele polniti celice izleženih mladice s cvetnim prahom in medičino, ker jim zunaj zalegalnega območja gnezda zmanjka primerne prostora.

2. Zaradi slabih vremensko-pašnih razmer v rojilnem obdobju čebele ne morejo prinašati v panj sveže medicene in cvetnega prahu. Tedaj naše varčne sivke začnejo zmanjševati tempo zaleganja.

Ta problem pa čebelar, če ga le prav razume in zazna, lahko preprosto reši z držilnim krmljenjem "na zalego". Koristno je imeti tehtnico, ki čebelarju pove, kdaj ni paše in koliko hrane sme dodati, da jo bodo čebele sproti uporabile za zalego in ne bo prišla med medene zaloge za točenje.

3. Kadar začne matica v rojilnem obdobju zmanjševati hitrost zaleganja, ker je prestara ali zaradi zdravstvenih težav, imajo podobne težave mladice, ker ne najdejo dovolj žerk, da bi jim oddale mleček, ki se jim nabira v krmljnih žlezah in sproži bodisi prelegalno ali pa rojilno razpoloženje v družini.

Čebelar ne more z gotovostjo vedeti, kdaj bo matica odpovedala. Tudi več let stare matice so v velikoprostorninskih pa-

njih pogosto sposobne odlično zalegati, včasih bolje od mlajših. Seveda pa enkrat nujno izčrpajo svoje semenske zaloge.

Tudi zelo slavljeno nerojivost družin z istoletnimi mladimi maticami lahko pojasnimo z omenjeno enačbo. Če družini, ki je pred vrhuncem ali na vrhuncu razvoja, zamenjamo staro matico s sprašeno mladenko, ne bomo zmanjšali nevarnosti, da zaide v rojilno razpoloženje. Vse je odvisno od razmerja med odkrito in pokrito zalego!

Če pa mlada matica zasede "presto!" v družini, ki se je znašla na zalegalnem "pogorišču", ker se je zaradi "odhoda" stare matice domala vsa njena zalega že izlegla, mora družina vse začeti znova! Ko pa znova doseže vrhunec zalegalnega obsega in hitrosti zaleganja, je navadno že konec rojilnega obdobja.

Menim torej, da starejše matice niso tako pogost razlog za nastanek rojilne krize pri čebelji družini. Če pa že so, jo lahko razrešimo z menjavo matic.

V čebelji družini lahko nastane sprememba razmerja med odkrito in pokrito zalego tudi ob čebelarjevi pomoči.

Čebelar lahko družini, ki se nekoliko ustavlja pri zaleganju ali je njeno ravnotežje preveč krhko, priskoči na pomoč z dodajanjem odkrite zalege. Vendar je to zdravljenje učinkovito na daljši rok le, če hkrati tudi odvzame pokrito zalego. To pa je zahtevno opravilo, ki med drugim zahteva tudi vzdrževanje pomožnih družin, ki jim jemljemo odkrito in dodajamo pokrito zalego.

Obstaja tudi način, da težave z rojivostjo zmanjšamo z zaviranjem razvoja čebeljih družin ali s čebelarjenjem s slabiči. Pri tem načinu čebelarjenja čebelar uravnava razvoj družin tako, da dosežejo vrhunec in s tem možno točko rojilne krize šele ob začetku izdatne paše ali pa še pozneje oziroma nikoli. To je vabljivo, če imajo čebelarji take paše ali pa so prevažalci. Izdatna paša namreč tako zaposli celo družino, skupaj z mladnicami, da "pozabijo" na rojilno krizo in pomanjkanje žerk. Mladice predčasno končajo panjsko službo in zletijo na pašo, predelujejo prineseno mediceno, gradijo prizidke, podaljšujejo celice in jih pokrivajo z voščeniimi pokrovci. Pri tem energijo krmljnih

žlez porabijo v druge namene.

Slabost tega protirojilnega zdravila je v tem, da pri nas nobena izdatna paša ni vnaprej zagotovljena in da slabiči ne prinesejo veliko medu.

V zbirko protirojilnih ukrepov pa prilagam še eno metodo, ki sem jo lani uspešno preizkusil pri vseh svojih pridobitnih družinah. Seveda je ena sezona, čeprav je bila v mojem kraju izrazito rojna, premalo za končno oceno njene učinkovitosti. Vendar pa naj tudi ti rezultati zadoščajo za informacijo in spodbudo, da bi v tej smeri poskusil še kak drug čebelar.

Čebelarških inštitutov namreč nimamo preveč, sploh pa ne takih, ki bi se želeli ukvarjati z inovacijami za vsakdanjo rabo, kot bi želeli čebelarji.

Metoda temelji na znanstveno ugotovljenem podatku, da je poglavitni povzročitelj rojilne krize pomanjkanje priložnosti za zadostno oddajanje mlečka, ki se kopiči v krmilnih žlezah mladice med šestim in dvanajstim dnevom njihove starosti. Rojilna kriza nastane, če je, preprosto povedano, v rojilnem obdobju v panju več izleženih mladice kot zaleženih jajčec oziroma žerk. Na vsako izleženo mladico mora priti vsaj eno na novo zaleženo jajčece.

Stanje je v zelo rahlem ravnotežju, kadar matica doseže največjo biološko možno hitrost zaleganja, to pa je približno 3.000 jajčec na dan v popolnoma razviti družini. Ali drugače povedano, ko se pri največji možni hitrosti zaleganja izležejo prve generacije mladice in dosežejo starost od šest do dvanajst dni.

Krhko ravnotežje se lahko podre iz različnih, že omenjenih razlogov.

POSEBEN TROTOVSKI SAT poskrbi za odpravo teh težav, ki nastajajo zaradi občasnega zmanjšanja hitrosti zaleganja.

Matica zaleže izdelani trotovski sat skoraj enkrat hitreje kot enako velikoga s čebelnimi celicami. Trotovske celice so namreč veliko večje, zato jih je na satu toliko manj. Na en kvadratni decimeter sata je na obeh straneh 850 čebelnih celic in le 510 trotovskih.

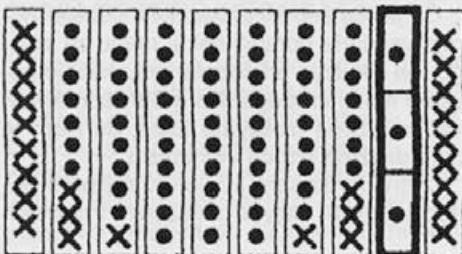
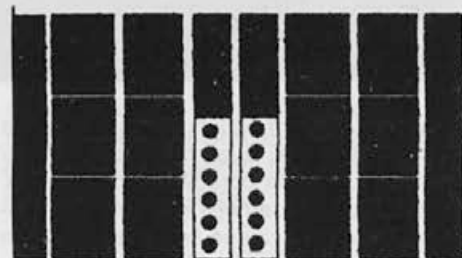
Trotovske žerke porabijo več kot enkrat večjo količino mlečka v primerjavi s čebelnimi žerkami. Po nekaterih navedbah po-

rabijo celo petkrat več hrane. Čebele jih krmijo en dan dlje kot čebelne žerke in jih šele potem pokrijejo s pokrovčki.

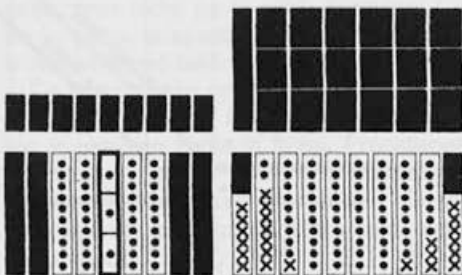
Že ti skopi podatki povedo, kako učinkovit **VARNOSTNI UKREP** je odkrita trotovska zalega, zlasti glede mlečka in rojilne krize.

Kako pa je s tako objokovano izgubo medu zaradi gojenja trotovine, ki neupravičeno plaši čebelarje? Kako jih tudi ne bi, če berejo in poslušajo podatke, da "za vzrejo 1000 trotoev porabijo čebele 6,9 kg medu", kot piše v čebelarškem učbeniku Čebelarstvo iz leta 1982!

Premislimo. Na enem AŽ satu, ki meri približno 8,5 dm², je več kot 4.000 trotoev-

Shematičen prikaz namestitve trotovskega sata v standardnem AŽ panju brez matične rešetke, s štirimi širokimi sati in lesico.

Shematičen prikaz namestitve trotovskega sata v AŽ panju z uporabo zaklade. V panju ni matične rešetke, zato ima matica dostop do vseh satov, ne more pa zalegati širokih mediščnih satov.

Trotovina pomaga, da imamo manj rojev na vejah.

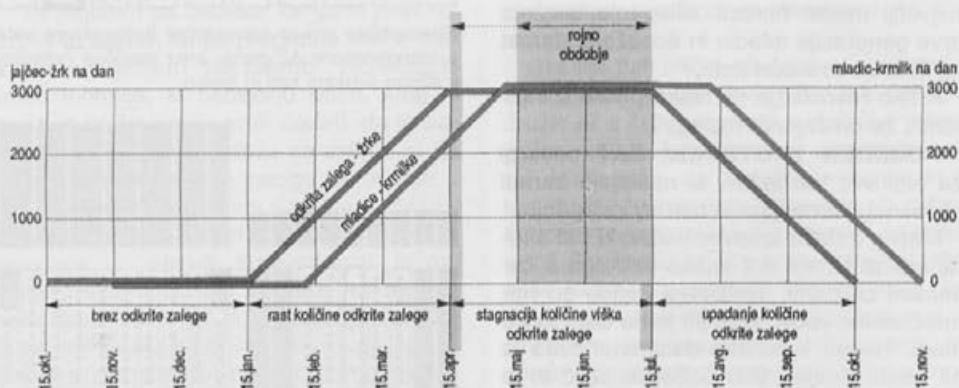
skih celic. Po tem podatku, ki ga je morda podtaknil tiskarski škrat, bi za vzrejo trotov v tem satu čebele porabile 27,6 kg medu. Pa bodimo preudarnejši in verjemimo trditvi, da za en sat zalege čebele porabijo en sat medu, to je približno 2,5 kg.

Če je res eno ali drugo, kajti čebele morajo vendarle porabiti nekaj medu za zalego, pa izkušnje pri čebelarjenju kažejo povsem nekaj drugega! **Po mojih izkušnjah več zaležene trotovine kaže, da bom iz take družine iztočil več medu.**

Iz družin, ki sem jim lani v rojlnem obdobju odvzel največ zaleženih trotovskih

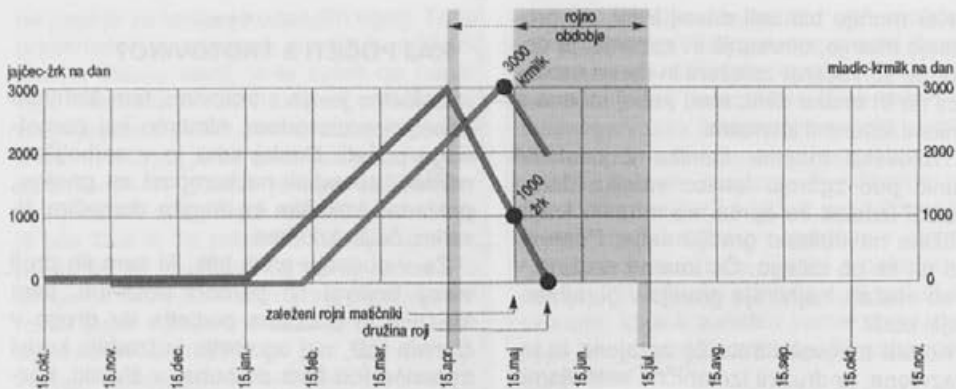
satov (5-7), sem iztočil največ medu. Najmanj pa sem ga iztočil od tistih z najmanj odvzetimi zaleženimi trotovskimi sati. Tak preprost poskus lahko opravi vsak čebelar, če ga nehote že ni.

Zakaj je tako? Zelo preprosto! Več trotovine lahko zaleže le močnejša družina. Tako družina pa seveda prinese tudi največ medu. Več odkrite zalege, trotovske še posebej, spodbuja k večji delavnosti, večji nabiralni vnemi in večji učinkovitosti. Če opazujemo s klopce (!) pred čebelnjakom živalnost posameznih družin, lahko hitro prepoznamo tiste družine, ki imajo največ

Poenostavljen prikaz razvoja močne čebelje družine v neutesnjenem panju.

Nevarni čas za rojno krizo je v rojlnem obdobju, ko družina ne more več povečevati količine zalege, težko pa tudi ohranja doseženi vrhunec. To je obdobje, ko čebelar lahko s trotovino učinkovito pomaga preprečevati rojlni krizo.

Digram 2

Če je družina na vrhuncu razvoja svojega stanja in zmanjšuje obseg zaleganja, pride zelo kmalu v rojilno krizo, saj ima več mladic - krmilk kot odkrite zalege oziroma žark.

Ker se to povečini primeri v rojilnem obdobju in če tedaj ni izdatne paše, se družina odloči za rojenje. Matica zaleže prve rojilne matičnike in družina začne čez približno deset dni rojiti.

odkrite zalege. Te so najbolj delavne in najmočnejše izletavajo na pašo.

Če ponovimo. Družina z zaleganjem trotovine neznatno zmanjša možnost zaleganja čebel-delavk, ker je za zavaljene in požrešne trote potrebnih razmeroma majhno število jajčec. Veliko pa družina pridobi z možnostjo oddaje mlečka, ki sicer pri mladitvah pritiska na rojivost in je čista izguba, nikakor pa ne dobiček, kot bi ga kdo rad videl v loncih medu!

Trotovina v protirojni bitki nadomešča metodo dodajanja odkrite čebelje zalege in odvzemanja pokrite. Velika razlika pa je v tem, da se s trotovino vse dogaja v okvirih in sposobnostih posamezne družine. S trotovino spodbujamo družino k večji delavnosti in zato pridobimo več medu. So pa še druge koristi.

- Pogled na trotovski sat nam pove, kako dobra in zmogljiva je matica. Pove nam, ali se družina morda pripravlja na preleganje ali celo na roj, če smo naredili napako in družini primanjkuje prostora za zaleganje.

- Na trotovini hitro opazimo bolezenske znake, kot je na primer poapnelost zalege ali še kaj hujšega. Stopnjo okuženosti z varojo lahko natančno in hitro ugotovimo v pokriti trotovini.

Trotovski sat je torej svojevrsten barometer in kartoteka splošnega stanja v

čebelji družini. Ko pogledamo tak sat, nam odkrije vse pomembnejše dogajanje v panju. Že samo zaradi tega ga je koristno imeti v panju.

TEHNOLOGIJA UPORABE TROTOVSKEGA PROTIROJNEGA SATA

Trotovski sat je učinkovit deset dni od zaleženja, dokler čebele ne pokrijejo celice. Matica zaleže tak sat na vrhuncu razvisti družine v enem dnevu, takoj ko so ga čebele pripravile za vnovično zaleganje. Zato je zaležen trotovski sat optimalno zamenjati s praznim po 12 dneh ali nekako dveh tednih.

Trotovskega protirojilnega sata ne izrežemo, temveč ga praznimo!

Če ni izdatne paše, čebele ne gradijo satja, prav tedaj pa bi rabili trotovino! Če pa je paša, ki spodbuja gradnjo, izdatna, trotovina ni več tako nujna.

Če so trotovske celice že pokrite, jih odkrijemo z nožem. V široko posodo iztresemo in otrkamo žerke in bube. Preostanek izperemo s curkom vode. Vodo otresemo iz celic. Očiščene sate osušimo in spravimo v suhem, zračnem prostoru za naslednjo uporabo.

Iz tega opisa je razvidno, da je najbolje imeti dva trotovska sata za vsako družino. Dobro jih je tudi oštevilčiti s številko panja, če se bojimo prenosa morebitnih bolezni.

Ker morajo biti sati dovolj trdni, da prenesejo trkanje, otresenje in spiranje, je dobro, da so večkrat zaleženi in da so razdeljeni na tri enake dele, med seboj ločene s tankimi lesenimi letvicami.

Trotovska tridelna satnika z nastavki satnic pod zgornjo letvico satnika damo družini izdelati že aprila, ko v naših krajih družine navdušeno gradijo satje. Postavimo ga tik ob zalego. Če imamo družino v dveh etažah, najhitreje gradijo v gornji, toplejši etaži.

Ko sta trotovska sata že zgrajena in izpraznjena, ju družini izmenično vstavljamo in praznimo od začetka do konca rojilnega obdobja oziroma po potrebi, glede na vsako leto drugačne vremenske in pašne razmere.

Med pašo podaljšamo odzvem in praznjenje trotovine do konca paše oziroma najdalj za približno 25 dni od zadnje menjave, in sicer zato, da se troti ne izležejo, ker bi jih bilo preveč.

Ob tej priložnosti odstranimo hkrati s pokrito trotovino brez uporabe kemičnih sredstev tudi velik del varoj, s katerimi so bolj ali manj okužene vse naše čebelje družine.

Bolezni čebel

ALI JE POSTALA VAROA ODPORNA NA FLUVALINAT?

JANEZ JELENC, dr. vet. med.

Odgovor na to vprašanje je pritrdilen, saj smo to prvič opazili že jeseni leta 1995. Takrat je že povzročila tudi prvo škodo, podobno kot v osemdesetih letih, ko se je pojavila pri nas. Da pa se je namnožila, je rabila dodatno leto ali dve. Verjetno se je pretihotapila k nam iz Italije že okrog leta 1993. Prvo najdeno žarišče je bilo namreč na Krasu, tik ob državni meji z Italijo. Leta 1996 so odporno varoo našli že na širšem novogoriškem in tolminskem območju. Konec oktobra (1996) so hudo napadenost čebel opazili tudi nekateri ljubljanski in gorenjski čebelarji. Le-ti so pri testnem dimljenju v posameznih panjih našli tudi po več tisoč varoj. Hladno in slabo vreme je

*** KAJ POČETI S TROTOVINO?

Žalostno je, da s trotovino, tem žlahtnim čebeljim proizvodom, nimamo kaj pametnega početi. Doslej smo jo v najboljšem primeru spravljali na kompost za gnojivo, pokladali kokošim in drugim domačim živalim, če jih kdo ima.

Že v obdobju prvih bitk, ki sem jih proti varoji bojeval ob pomoči trotovine, sem MEDEX in podobna podjetja ter druge v člankih rotill, naj ugotovijo in izrabijo korist trotovine (od žerk do bube) v živilski, kozmetični, zdravilni in drugih rabah. Pa nič!

Pri naših velikih podjetjih, kot sta KRKA in LEK, še zdaj ni nobenega zanimanja, čeprav smo jih za to nagovarjali v imenu komisije za tehnologijo pri naši Čebelarški zvezi.

Čebelarji smo tudi pri tem, kot pri številnih drugih stvareh, popolnoma prepuščeni samim sebi.

S tem zapisom bom morda spodbudil kakšnega čebelarja, da bo tudi sam razmislil in se poglobil v to zanimivo vprašanje. V komisiji za tehnologijo bomo veseli vsakega odziva in prispevka!

ne papirje za lovljenje odpadlih varoj. Toda presenečen je ugotovil, da kljub velikanskemu številu varoj, le-te sploh ne odpadajo. Napravil je tudi poskus z deščicami, prepojenimi s čistim, nerazredčenim fluvalinatom. Učinek je bil enak kot pri prejšnjih zdravljenjih. V panjih je bilo tudi vedno manj čebel. Ob prvem obisku veterinarja je bila živa le še polovica čebeljih družin, pa še te so zasedale le nekaj satov. Po dimljenju čebeljih družin z varolikom je bil testni papir v kratkem času poln odpadlih zajedavcev. Podobno je bilo tudi pri sosednjih čebelarjih, le prizadetost čebeljih družin je bila nekoliko manjša, tako da ni bilo večjih izgub.

Omenjeni primer, pa tudi vsi naslednji nam povedo, da je varoa ustvarila odpornost tako na fluvalinat kot tudi na flumetrin, ki je aktivna substanca v bayvarolu. Oba spadata med piretroide, med katere spada tudi akrinatriin, vendar tega nismo testirali na morebitno odpornost. Uporabljajo ga češki čebelarji, pri nas pa pri čebelarjih skoraj ni znan. Zaradi navzkrižne odpornosti verjetno tudi ta preparat ne bo učinkovit.

Zakaj nastane odpornost?

Vsak organizem na tem ljubem svetu ima "željo" preživeti, se množiti in tako prispevati k ohranitvi svoje vrste - tudi varoa. Ker pa s svojim načinom življenja škoduje drugi živalski vrsti - čebelam, jo prištevamo med zajedavce, čebelarji pa smo ji napovedali vojno. Uničiti jo skušamo na različne, bolj ali manj uspešne načine. Sprva uničimo večino populacije varoj, ker ni pripravljena na naš napad. Nekaj osebkov vedno preživi, in ti se začnejo boriti za obstanek. Njihova obramba bo učinkovita, če imamo nepravilno taktiko ali neučinkovito orožje. No, naj bo dovolj obramboslovja, poglejmo raje, kako je konkretno pri varoi. Dolgotrajna uporaba enega in istega zdravila je gotovo slaba taktika, saj ima varoa tako dovolj časa za ustvarjanje odpornosti. Čebelarji smo imeli srečo, da smo s fluvalinatom lahko zdravili več let. Poleg tega pa smo večkrat opazili, da nekateri čebelarji zdravljenja niso jemali preveč resno, saj so puščali deščice v panjih tudi čez zimo ali so jih vstavljali na mesta, na katerih zdravilo ni prišlo v zadosten stik s čebelami oziroma varoo. Ob majhnih

koncentracijah zdravila ima več možnosti za preživetje. Vemo, da se precej fluvalinata nabira v čebeljem vosku, ki je tako iz leta v leto bolj onesnažen. Tudi satnice iz takšnega voska lahko pripomorejo k pridobitvi odpornosti. Ponekod uporabljajo za zaščito sadnih nasadov fluvalinatne pripravke in čebelarji v bližnji okolici so ugotavljali, da čebele niso napadene z varoo.

Verjetno so čebele skupaj s pelodom in nektarjem v panje prinesle tudi nekaj fluvalinata, ki je v začetku varoe ubijal, pozneje pa je verjetno omogočil ustvarjanje odpornosti.

Kakor koli se je pojavila odpornost, zaradi tega ne smemo biti presenečeni, saj je to običajen pojav pri zatiranju vseh vrst škodljivcev - od najmanjših mikrobov do podgan.

Kako naprej?

Nastanek odpornosti preprečujemo s pravilno uporabo zdravila, kot je predpisano v navodilu za njegovo uporabo. Ko pa se pojavi rezistenca, moramo prejšnje zdravilo zamenjati z novim, ki je po sestavi in načinu delovanja povsem drugačno od prejšnjega. Pri nas je edina težava v tem, da imamo premalo različnih uradno registriranih zdravil, ki bi bila po učinku in načinu uporabe enakovredna sredstvom na podlagi fluvalinata oziroma flumetrina. Tako se lahko zatečemo le k nekaterim preparatom, ki vsebujejo naravne substance, njihova učinkovitost pa je zelo negotova in odvisna od številnih dejavnikov, predvsem vremenskih. Sam način dodajanja substance v čebeljo družino je ponavadi precej bolj zapleten in zahteva od čebelarja nekoliko več znanja, spretnosti in doslednosti. Čebelarji, ki so se pri nas že srečali s problemom odpornosti varoze, so se zato znašli kakor so najbolje vedeli in znali. Za zdaj je zelo učinkovit, le precej dela je z njim, saj moramo dimiti najmanj 3-4-krat. Pazimo, da je v čebeljih družinah čim manj zalege. Najbolje je, če je sploh ni, saj v tem primeru zadostuje že 2-kratno zdravljenje v razmiku petih dni. Pred leti je bil pri nas že registriran apitol. Zdaj z njim zdravijo italijanski in avstrijski čebelarji. Tudi pri zdravljenju z njim naj bi bile čebelje družine brez zalege, sicer pa je zelo preprosto za uporabo, saj ga damo v manjšo količino hrane za čebele. Namesto apitola

uporabljajo tudi perizin, ki je našim čebelarjem manj znan. Z njim škropimo po čebelah, in to kar skozi matično rešetko, če imamo prazna medišča. Z njim zdravimo predvsem pozimi, ko ni zalege, saj naj bi bila zunanja temperatura med zdravljenjem več kot 5 stopinj Celzija. To je dokaj nizka temperatura, pri kateri ni preveč dobro motiti čebel. V lepem sončnem vremenu, ko začnejo čebele že izletavati, pa zdravljenje lahko opravimo tudi decembra ali januarja. V Franciji uporabljajo tudi trakove varodal, prepojene z amitrazom, način zdravljenja pa je podoben kot pri bayvarolu. Žal pri nas teh zdravil uradno še ni mogoče dobiti, saj se uvozniki zaradi majhnih količin neradi odločajo za njihovo registracijo. Ker pa v prihodnje pričakujemo pojav odpornosti varoe tudi v notranjosti države, bo vsekakor treba poiskati ustrezne rešitve.

Storiti moramo vse, da bo novo izbrano zdravilo učinkovito čim dlje. Zato priporočamo, da spomladi uporabljamo predvsem naravne metode in substance za zatiranje varoe. Bolj strupena in tovarniško izdelana zdravila pa uporabljamo takoj po zadnjem točenju oziroma avgusta ali pozneje. Tako se bomo izognili morebitnim ostankom zdravil v čebeljih pridelkih, enkratna uporaba zdravila pa bo onemogočila nastanek

odpornosti. Opažamo, da pri učinkovitem zdravljenju jeseni ali pozimi težav z varoo ne bomo imeli do naslednje jeseni, če je slučajno ne bomo dobili od soseda, ki čebel ne bo zdravil. Pazimo tudi, da hkrati ali v istem letu ne bomo uporabljali več različnih tovarniško izdelanih zdravil. Dokler je določeno zdravilo učinkovito, uporabljajmo le tega, in to na način in v dozi, kot sta predpisana. Zmanjševanje količine predpisane doze na polovico ali še manj obvezno povzroči hitrejše nastajanje odpornosti. Pomembna je tudi samokontrola zdravljenja, prav tako pa tudi stalno spremljanje množenja varoj v čebeljih družinah. Opravljamo jo ob rednih pregledih, tako da opazujemo odrasle čebele, odkrivamo pokrito zalego, štejemo naravno odmrle varoe ali pa v posameznih panjih opravimo testno dimljenje. Ob takšnem delu nas varoza ne bo presenetila.

Vse, ki ste prebrali ta članek ali ste zvedeli kaj novega o varozi drugod, prosim, da na to opozorite tudi sosednje čebelarje, ki teh informacij niso dobili ali pa jih ta problematika sploh ne zanima. Zavedajmo se, da varoza ni le naš problem, ampak problem cele vasi, regije oziroma celotne države.

Specialist za zdravstveno varstvo čebel pri Veterinarskem zavodu Slovenije

ČEBELARSKO DRUŠTVO DOMŽALE JE ORGANIZIRALO ZANIMIV STROKOVNI IZLET NA MADŽARSKO

prof. Janez MIHELIC

Mladi čebelar Laszlo Szabo (v sredini) nam je s ponosom pokazal nove nizko-nakladne panje za pridelovanje sortnega medu. Prvi levo pa je g. Ivan Jančec, ki nam je pomagal organizirati izlet.

Foto: J. Mihelič

v času razpoloženja in
vsega, kar se dogaja v
naravi, ki je v središču
vsakega človeka. Vse to
je del našega življenja,
ki ga ne moremo
zapreti v okviru
nekega sistema. Če
pa želimo, da se
naš življenjski prostor
ne razširi, ampak
da ostane v središču
našega življenja, moramo
biti pripravljeni na
spremembe. To pomeni,
da moramo biti
odprti za nove
ideje in nove
rešitve. To pomeni,
da moramo biti
pripravljeni na
spremembe. To pomeni,
da moramo biti
odprti za nove
ideje in nove
rešitve.

Za razpoloženje na izletu je s harmoniko poskrbela čebelarka g. Omahna iz Prevoj.

Tako veliki so sate tradicionalnega madžarskega panja Boconadi.

Boconadijevi panji stojijo posamič kot nakladni streha pa se odpira naprej.

*Stojišče z dvesto panji ima za hišo na velikem vrtu.
Foto: J. Mihelič*

Točilo so izdelali domači mojstri in je radialno (za nizke sate).

Lani jeseni smo čebelarji Čebelarskega društva Domžale organizirali zanimiv strokovni izlet k madžarskim čebelarjem. Na izlet smo poleg svojih članov povabili še čebelarje iz ČD Mengeš in ČD Lukovica. Pri organizaciji izleta nam je pomagal g. Ivan Jančec iz Ljubljane in za njegovo pomoč se mu zahvaljujemo.

Seveda smo morali na pot zelo zgodaj, saj je bil cilj našega potovanja kar precej daleč. Velik avtobus za petinsedemdeset potnikov je bil skoraj poln in hitro je minila vožnja do meje s Hrvaško pri Ormožu, nato pa smo prek Čakovca nadaljevali pot do mejnega prehoda Letenye na meji z Madžarsko. Na prehodu so bile dolge kolone vozil iz Hrvaške, saj so nakupi za prebivalce s te strani meje ugodni in položaj je podoben, kot je bil pri nas nekoč na meji z Avstrijo in Italijo. No, na srečo je bila za avtobuse posebna vstopna kolona, tako da smo bili kar hitro čez mejo. Kljub temu da so madžarski cariniki dokaj strogi, kontrola seveda ni bila tako natančna kot nekoč.

Po prehodu meje smo se najprej okrepčali in nato nadaljevali pot v najbližje mesto Nagykanisza. Po ogledu mesteca, njegovih trgov in tržnice, na kateri ponujajo predvsem poceni blago iz južne Azije, ki je včasih boljše, včasih pa tudi slabše kakovosti, smo obiskali čebelarja, ki čebelarji v bližini omenjenega mesta. Mimo nas je brzela tipična panonska pokrajina, velika, skoraj ravna polja obranih sončnic, akacijevi gozdovi in spet prostrana polja koruze in buč.

Ko smo se peljali skozi vas, v kateri smo obiskali mladega čebelarja, smo lahko opazili, da so novi časi prišli tudi v madžarske vasi; počasi namreč obnavljajo kmetije, gradijo nova poslopja in asfaltirajo ceste. Čebelar Laszlo Szabo je star okoli štirideset let, čebelarji pa v vasi Nagybakonak s približno tristo petdesetimi panji. Ima tradicionalne Boconadijeve panje, poleg njih pa več kot polovico novih nakladnih panjev tipa LR, kupljenih ob pomoči ugodnega posojila, ki ga kmetom in čebelarjem daje država. Tako je pred nekaj leti dobil posojilo v višini 5 milijonov SIT in si kupil sodobno čebelarsko opremo, tako da vse delo v zvezi s čebelarstvom opravi doma. Najbolj nas je presenetilo, da ima vse panje na enem stojišču, čeprav prideluje sa-

mo med. Povedal nam je, da so paše v njegovem okolišu kar dobre, saj je lani, ko je bila sicer letina pri njih slaba, pridelal 40 kg medu na panj. Navadno vsako leto pridelal 60 kg medu na panj, v rekordnih letih pa še več. Zanimivo je, da so se tako odkupne cene kakor tudi cene medu v prodaji na drobno na Madžarskem zadnjih nekaj let zvišale. To se je zgodilo zaradi nastanka konkurenčnih zasebnih podjetij, ki odkupujejo in izvažajo med, v prejšnjem režimu pa so imeli le eno monopolno podjetje za odkup medu. Odkupna cena medu je približno 400.- SIT, s to ceno pa so čebelarji kar zadovoljni. Madžarska je velika izvoznica medu, saj ga izvozijo približno 12.000 ton na leto, to je štirikrat toliko, kolikor ga pridelamo v Sloveniji. Najbolj znan v svetu je seveda madžarski akacijev med, čeprav imajo sicer povečini cvetlične medove. Zelo bogato medijo tudi cigansko perje, sončnica in amorf.

Čebelar, ki smo ga obiskali, je poklicen čebelar in s čebelarstvom se ukvarja vsa družina. Panje prepelje le na najbližje paše. Smuka tudi cvetni prah. Osmukalce imajo dvignjene vsaj za eno naklodo oziroma na zgornjih žrelih. Tako nimajo težav s poapnelimi ličinkami, ki padajo na podnice in je cvetni prah skoraj popolnoma čist. Ker so žrela precej dvignjena od tal, je k panjem prislonil naletne deske, da lahko čebele, kadar so težke, pridejo do žrel. Stari tradicionalni panji imajo sate velike 30 cm x 30 cm. Panj ima obliko skrinje, v kateri sati visijo v vrsti kot v veliki vodoravni nakladi. V tem panju prezimujeta dve družini, in sicer zato, da so spomladi, ko medi akacija, čebele močne. To je zanje zelo pomembno, saj je akacija njihova najpomembnejša paša. Za sodobno čebelarjenje so po mojem mnenju sati preveliki, saj imajo velike vence medu, ki jih čebelar ne more iztočiti. Tudi sam je priznal, da dosega boljše rezultate z nizkonakladnimi LR panji. Tudi pri njih je tradicija čebelarjenja v starih panjih zelo zakoreninjena in le mlajši čebelarji se odločajo za nakup nakladnih panjev.

Po pogovoru z njim sta se od njega poslovlila predsednik ČD Domžale g. Franc Grajzar in vodja potovanja g. Bine Kladnik, v spomin na naš obisk pa sta mu izročila tudi skromno darilo.

(nadaljevanje na strani 55)

MOJI ČEBELARSKI SPOMINI

prof. EDI SENEGAČNIK (nadaljevanje)

Prava sreča je bila, da sem spoznal te dobre ljudi v "gluhonemnici". Druga sreča pa je prišla kar nenadoma. Moja svakinja, ki jo je pripeljal k hiši stareši brat, je bila z Dolenjskega, in sicer iz Grčeče vasi pri Krškem. Ko je prišla k nam, mi ni mogla dati lepšega darila, kot je bila njena pripoved o 30 kranjičih njenega očeta Matička. Ta novica me je tako razvnela, da sem se že videl stati pred njegovim čebelnjakom. Nobena zima se ni vlekla tako dolgo kot tista leta 1928/29. Nestrpno sem čakal pomladi, ki je naposled res morala priti. Že prej pa sem pisal stricu Matičku, da sem čebelar, in ga prosil, če bi lahko videl njegove čebele, kadar ga pridem obiskat. Vse je bilo lepo dogovorjeno in lepega pomladnega dne sem se poln nepotešenega hrepenenja odpeljal na Dolenjsko, in to v Krško. Gržeča vas je kako uro in pol iz Krškega proti Gorjancem. Na poti sem občudoval obširna lepa polja, ki so se ob cvetenju ajde spremenila v en sam pajčolan. Končno sem le našel njihovo hišo. Skromna, lesena bajtica, zgrajena iz hrastovih brun in krita s slamo. Spomnil sem se na tisto lepo pesem: Oj hišica očetova... zelo prijazno so me sprejeli in začeli gostiti; meni pa zdaj ni bilo za to. Čim prej k "čebelam". Na vrtu za hišo je stal s slamo krit kranjski čebelnjak s kakimi 30 kranjiči. Od vseh strani ga je obdajala vzpenjajoča se vinska trga in tako je še bolj pritegnil mojo pozornost. Spet sem ostrmel in globoko v srcu se mi je ob pogledu na čebelnjak in panje v njem, pa tudi ob pogledu na prelepo okolico, nekaj zganilo. To je bil zares eden najlepših doživljajev v mojem življenju. Pa ne samo to, strmel sem, ko me je stric Matiček pogostil. Najprej je prinesel na mizo velik lonec, poln "škrlj", to je kosov ajdovega medu v satju. Kakšen užitek! Ko sem "škrlj" jemal iz lonca, sem takoj občutil žlahten okus ajdovega medu. K temu so kmalu dodali še hlebec ajdovega kruha, ki

so ga takrat pekli pri vsaki hiši. Pri kosilu so potem postregli z debelimi ocvirki zabebljene ajdove žgance, ki so plavali v kuhanem kislem zelju. Potem pa smo se pogovarjali samo o čebelah in spet o čebelah. Stric Matiček je imel bogate izkušnje in kar zanimive stvari sem izvedel o čebelarjenju v kranjičih. Pozorno sem ga poslušal in nikakor si nisem upal na dan z besedo - pojasniti sem mu namreč nameraval namen svojega obiska. Rad bi bil namreč kupil nekaj kranjičev, da bi jih odpeljal s seboj v belo Ljubljano. Stric Matiček je bil med prvo svetovno vojno italijanski vojni ujetnik in rad je pripovedoval o svojem trpljenju in tudi o vojni sami, ko se je bojeval kot Aškerčev Martin v pesmi "Mejnik" in se v bojih pri Custozzi tudi ni bal smrti. Matiček je bil bister mož in nikdar ne bi verjel, da je znal tako lepo po domače govoriti. Zvečer je nategnil tudi harmoniko, tako, da mi ni bilo nikdar dolgčas, kadar sem bil pri njih. Nisem se zaljubil samo v te njegove čebele, pač pa v dobre ljudi, ki živijo tukaj v miru, sreči in zadovoljstvu. Niti sanjalo se jim ni, kaj jih je čakalo v prihodnosti, kajti Nemci so vse ljudi s Krškega polja preselili v Šlezijo. No, naj še povem, da sem nekaj let pred drugo svetovno vojno in tudi po njej prav sem vozil čebele na ajdovo pašo. Prav iz teh kranjičev sem dobil precej rojev, jih vsajal v AŽ panje in si tako ustvarjal svoje čebelarstvo. Ko sem stricu Matičku povedal, da bi rad kupil kakih deset kranjičev, mi je dejal: "Lahko jih boš, jaz ti bom štiri podaril, druge pa bomo dobili pri sosedih. Toda, če hočeš imeti srečo v svojem čebelarjenju, jih ne smeš plačati z denarjem, ampak samo s pšenico." Res sva kupila nekaj mernikov pšenice in tako plačala panje, da bi bilo ja vse srečno. Potem sva nekega zgodnjega jutra naložila 14 kranjičev na lojtrski voz in pod panje položila slamnate snope. Srečno smo jih pripeljali na postajo v Krškem, naložili na

vlak in nato peljali domov v Ljubljano. To moje bogastvo smo spet naložili na cizo in jih peipeljali v domači čebelnjak. Tokrat sem bil veliko bolj srečen kot takrat, ko sem vozil s postaje podarjeni stričev panj. Zdaj sem res postal pravi čebelar, vendar kljub temu še vedno začetnik. Vse to se je zgodilo v letu Gospodovem 1931, ko sem bil nadobudni gimnazijski šestošolec.

Prav to leto sem precej razširil svoje čebelarstvo. Kupili smo 25 praznih AŽ panjev. Zima 1928/29 je bila zelo huda, pomlad ni in ni hotela priti, prejšnje leto pa je bila rekordna hojeva letina, menda še ni bilo boljše. Čebelarji so samo točili in nekateri so kar pozabili, da je treba čebele na jesen prepeljati na pelodno pašo, takrat na ajdovo, če so hoteli ohraniti svojo žival in čebe-

lariti tudi v prihodnjem letu. Tako je neki viški čebelar izgubil vse čebele. Imel jih je kakih 200 panjev, skoraj novih, in ti so bili potem naprodaj. Panje sem lahko odplačeval na obroke, saj toliko denarja nismo mogli naenkrat spraviti skupaj. Naša družina je bila železničarska; bilo nas je pet otrok in očetovo plačo je morala mati kar skrbno obračati, da je šlo vse lepo naprej. V družini smo bili kar štirje študentje, sestra pa je celo v Zagrebu študirala medicino. K sreči smo imeli velik zelenjavni vrt in dve kravici. Svakinja je prodajala na tržnici zelenjavo, doma pa mleko in pozneje še med, če ga je le bilo kaj. Otroci nismo samo pridno študirali, ampak tudi pomagali pri domačih opravilih in tako je še nekam šlo.

(nadaljevanje prihodnjič)

V spomin

PETER SAJOVIC

Septembra lani smo k zadnjemu počitku pospremili našega uglednega čebelarkega starosta Petra Sajovica.

Rodil se je leta 1912 v Gorenjah pri Kranju. Čebele so bile že pri hiši. V rani mladosti so ga osvojile, ta-

ko da je ob cvetenju dehteče ajde odpiral kranjiče in občudoval rast belega satja. Svoj prvi panj je dobil pri šestnajstih in na vrhuncu svojega čebelarjenja gospodaril z več kot 60 AŽ panji.

Bil je ustanovni član ČD Britof-Predoslje, ves čas je deloval v odboru in bil tudi preglednik. Bil je osebnost, okoli katere smo se čebelarji radi zbirali. Upokojil se je kot slaščičarski mojster in se potem, obdan s knjigami o botaniki in čebelah, še bolj posvetil čebelarjenju. Od vsepovsod je prinašal rastline, zanimive za čebele, jih sadil na vrtu in preučeval. Dognanja je rad posredoval drugim. Številnim začetnikom je bil mentor, starejšim svetovalec, vsem pa skupaj z ženo prijazen gostitelj. Za svoje

delovanje je od ZČDS leta 1988 prejel odličje Antona Janše I. stopnje. Že zelo utrujen od bolezni je lahko videl svoje čebele v novem čebelnjaku, ki sta ga postavila hčerka Polonca in zet Vasja.

Petra Sajovica bomo ohranili v lepem spominu tudi kot občudovalca neokrnjene narave in kulturne dediščine Slovencev.

ČD

Britof Predoslje

IVAN ZBEG

Pozno jeseni, ko so se v panjih polegale zadnje čebele, smo se na pokopališču v Slovenski Bistrici poslovili od našega člana in velikega ljubitelja čebel, gospoda Ivana Zbega.

Ivan se je rodil leta 1920 v majhni vasi Modrič na Pohorju. Svojo delovno dobo je končal pred sedemnajstimi leti, ko se je kot skladiščnik v tovarni Impol v Slovenski Bistrici invalidsko upokojil. V iskanju svojega konjička ga je za čebelarjenje nekaj pred upokojitvijo navdušil tedanji predsednik

slovenjebistriške čebelarke družine gospod Anton Princ. Čar čebelarjenja je torej Ivan spoznal že v zrelih letih. Od ene podarjene družine je svoje čebelarstvo kmalu razširil na trideset čebeljih družin.

Ivan je bil vseskozi dejaven tudi v čebelarski organizaciji. Kar petnajst let je bil blagajnik Čebelarke družine Slovenska Bistrica. Svoje delo je opravljal vestno. Zato mu je čebelarska družina podelila odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Pokojnega čebelarja Ivana bomo slovenjebistriški čebelarji ohranili v prijaznem spominu.

Čebelarska družina
Slovenska Bistrica

MATEVŽ LESAR

Odšel je, ko so ga njegove čebelice najbolj potrebovale - naš član Matevž Lesar, Martinkov ata iz Črnega Vrha pri Taboru. Star je bil 83 let, čebelaril pa je skoraj 65 let. V zadnjih letih je skrbel za trideset čebeljih družin.

Zelo rad je pomagal z nasveti in roji predvsem mladim čebelarjem. S posebnim veseljem pa je skrbel za čebele, kakor bi bile njegove vnukinje. Čebelarjem in tudi krajanom Tabora bo ostal v trajnem in lepem spominu.

ČD Tabor

JANEZ ŠVAB

Januarja lani smo se na pokopališču v Lešah poslovili od našega člana Janeza Švaba. Pokojni Janez se je rodil leta 1930 v kmečki družini v Lešah.

Še jeseni, ko je zazimil svoje čebele, ni slutil, še manj pa drugi čebelarji, da ga spomladi ne bodo več našli pri njegovem čebelnjaku. Kljub težkemu kmečkemu delu je imel čebele neizmerno rad, saj je pri njih po svojem delu našel zadovoljstvo, sprostitve in veselje. Čebelariti je začel pred 38 leti in je bil vsa leta včlanjen v ČD Tržič.

Vseskozi se je zavedal, da bo le organizirano čebelarstvo doseglo svoj namen in kljubovalo vsem težavam.

Čeprav je bil njegov čebeljak nekoliko oddaljen od njegovega doma, je kljub slabemu zdravju čebelaril s šestimi panji čebeljih družin.

Čebelarstvo bo tudi zdaj ostalo pri hiši, saj bo skrb za čebele prevzel Janezov sin. Janez pa ni bil samo dober čebelar, ampak tudi odličen kmetovalec, tako da je bil vzor marsikateremu kmetu v bližnji okolici.

K zadnjemu počitku smo ga pospremili tudi tržiški čebelarji. Vestnega čebelarja in člana našega društva bomo ohranili v prijaznem spominu.

Čebelarsko društvo
Tržič

JOŽE PARKELJ

Ko smo pripravljali čebele na zimski počitek, smo čebelarji Čebelarskega društva Litija zvedeli za smrt našega dolgoletnega člana Jožeta Parklja.

Rodil se je v številni kmečki družini v Gološah nad Jevnico.

Od očeta je prevzel kmetijo in z njo tudi čebele in to dvoje mu je bilo poglaviti vir dohodka za preživljanje družine. Osnovno znanje o čebelah je prejel od svojega očeta, tudi ljubitelja "muh". V okviru društva, katerega član je bil več kot 50 let, je dobival dodatna znanja o sodobnem čebelarjenju, kakršno je bilo tudi njegovo. Vse to znanje je posredoval tako mladim kot drugim čebelarjem v okolici. Ves čas je čebelaril s 30 AŽ panji. Zadnja tri leta je zaradi slabega zdravja svoje ljubljenske prepustil sinu in ta je ob njegovem mentorstvu čebelarstvo še povečal. Čebelarji se ga bomo še dolgo spominjali kot odličnega in zvestega čebelarja.

Čebelarsko društvo
Litija

MARTIN ŠVEC

Maja lani je ob prebujanju narave, ki jo je tako ljubil, sklenil svojo življenjsko pot čebelar Martin Švec, član ČD Murska Sobota.

Rodil se je leta 1921 v Filovcih, kjer je tudi preživel svoje otroštvo. V Murski Soboti se je izučil za mizarja, pozneje pa je svoje znanje izpo-

polnil in postal visokokvalificirani mizar. V tem mestu si je ustvaril tudi družino.

Ker je bil spreten in natančen, si je sam izdelal AŽ panje in si na Goričkem pri svojem vikendu naredil tudi ličen čebeljak.

Bil je velik ljubitelj čebel, poznal pa je tudi vse dosežke v čebelarstvu tehnologiji. Svoje čebelarstvo znanje je posređoval tudi hčeri in sinovoma.

Čebelariti je začel že leta 1945 in je s čebelami preživel 51 let. Čebelaril je s 25 družinami ter z nekaj rezervnimi panji. Za svojo dolgoletno skrb za čebele je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Od njega smo se poslovlili s čebelarstvom praporom na pokopališču v Murski Soboti. Spominjali se ga bomo kot skromnega čebelarja in dobrega prijatelja.

ČD

Murska Sobota

JOŽE POŽAUKO

Poslovlili smo se od Jožeta Požauka, višjega gradbenega tehnika, strokovnjaka za varstvo in sanacijo stavbne kulturne dediščine in sodelavca Zavoda za spomeniško varstvo od njegove ustanovitve po letu 1945. Gospod

Jože Požauko se je rodil leta 1908 v Mariboru v gradbeniški družini. Čebele so bile pri hiši že tradicija in z ljubeznijo do ustvarjalnega gradbeništva je nadaljeval očetovo delo v čebelarstvu. Jože Požauko je bil član naše čebelarstva od leta 1961. Za svoje čebelarjenje in dejavno delo v čebelarstvu družini je prejel več priznanj, med njimi tudi odličje Antona Janše III. in II. stopnje.

Gospod Jože Požauko je bil prijeten sogovornik in ustvarjalni sodelavec. Za Srednjo kmetijsko šolo Maribor je leta 1993 izdelal načrt za šolski čebeljak. Pripravil je načrte za prenovo Račjega dvora in jo tudi nadziral, ves honorar za to delo pa je podaril blagajni naše čebelarstva družine.

V zahvalo za zvestobo čebelam in čebelarstvu organizaciji ter za medsebojno sodelovanje mu je Čebelarstvo družina Maribor ob 50-letnici delovanja (1946 - 1996) pos-

humano izkazala zahvalo in priznanje s podelitvijo spominske listine.

Čebelarstvo družina
Maribor - mesto

ANDREJ POŽAR

Lani poleti je umrl dolgoletni član Čebelarstva družine Postojna Andrej Požar.

Rodil se je leta 1927 v Belskem pri Postojni kot sin gozdarskega delavca. Tudi sam je vse življenje poklicno preživel v gozdu.

Čebelariti je začel že leta 1950 z enim panjem čebel, kmalu pa si je priskrbel še dvajset novih AŽ panjev. Ves svoj prosti čas je posvečal čebelam, prebiral čebelarstvo knjige in povečeval število čebeljih družin. Zadnja leta je čebelaril s 38 čebeljami družinami. Čebele so bile njegovo veselje in uteha v hudih trenutkih, dokler ni bolezen pretrgala njegove življenjske poti. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarstvo društvo
Postojna

JANEZ STANONIK

Zelo nas je presenetila in osupnila novica, da je v tragični nesreči v gozdu izgubil življenje naš dolgoletni prijatelj in znani škofjeloški čebelar Janez Stanonik.

Doma je bil z Vrbančičeve kmetije v Javorjah.

Teško delo na kmetiji ga je oblikovalo v trdnega moža, ki je znal živeti z naravo. Izšolal se je za kmetijskega tehnika in se zaposlil v Kmetijski zadruzi. Izkušnje na kmetiji in v šoli pridobljeno znanje je znal Janez prenesti tudi na delovno mesto. Ljudje so ga cenili zaradi neposrednega pristopa in zaradi strokovnega znanja, ki jim ga je rad posređoval. Po tem je bil znan med škofjeloškimi kmeti in tudi čebelarji.

Neokrnjena narava v vasi Javorje in ljubezen do nje so Janeza že v srednji šoli pritegnile v svet čebel. Zelo znan je bil ve-

lik čebelnjak, ki ga je postavil v bližini vasi Pevno. Zadnjih deset let pa je čebele tudi prevažal. V predelanem tovornjaku je vozil čebele po Sloveniji in Hrvaški.

Posebno dragoceno pa je bilo njegovo delo v domačem društvu. V minulem mandatu je bil tajnik ČD Škofja Loka. To delo je vestno opravljal in na ta način med čebelarji ustvarjal vezi prave družine. Za svoje delo je prejel tudi dve odličji Antona Janše.

Njegovo delo v čebelarstvu bomo loški čebelarji ohranili v trajnem spominu.

ČD
Škofja Loka

LOJZE ŽAGAR

Septembra smo se poslovili od 60-letnega Lojzeta Žagarja, ki je bil kar 35 let član Čebelarkega društva Ribnica.

Stric Marko ga je že v rani mladosti navdušil za čebelarjenje. Več desetletij je čebelaril skupaj s čebelarji, kot so France Gradišar in pokojni Juvanc, Oberstar, Češarek in drugi. Pri delu so mu pomagali tudi žena in člani njegove družine.

V kroniki 50 let osnovne šole Sušje je zapisano, da je kot učitelj že pred 30 leti vodil čebelarski krožek. V šolskem letu 1993/94 je prevzel na novo ustanovljeni čebelarski krožek na osnovni šoli na Hribu v Loškem Potoku. Pogosto se je pogovarjal o življenju kranjske sivke in prav o tej temi smo se radi pogovarjali z njim, saj je poznal številne podrobnosti.

Denar je vlagal v nove, donosnejše panje, priskrbel si je tudi nakladne panje, pred nedavnim pa še zaklade za svoje AŽ panje. Cenil je delo čebelarskega društva in se kot član upravnih odborov ter delovnih komisij vedno zavzemal za strokovno utemeljeno delo in za prijateljske vezi med čebelarji. Rad je tudi pomagal vsem, ki so želeli njegovo pomoč.

Lojza pogrešamo, pogrešajo pa ga tudi njegove čebelje družine v Vimolju, Dolenjih Lazih in Žapužah. Izgubile so vestnega gospodarja. Čebelarsko društvo se mu je v imenu svojih članov zahvalilo za vse,

s čimer je pripomogel k ohranjanju čebelarske tradicije in čebelarstva.

Čebelarsko društvo
Ribnica

JOŽE OCEPEK

Smrt - ta neizprosna bela žena - je iz naše čebelarske družine spet iztrgala vestnega, marljivega čebelarja in dolgoletnega člana ČD Hrastnik.

Jože Ocepek - Pepi se je rodil leta 1929 v številni kmečki družini. Kot njegovi vrstniki si je tudi sam poiskal zaposlitev v rudniku in mu ostal zvest do upokojitve. Ko si je postavil lasten dom, je v bližini hiše postavil tudi majhen čebelnjak. Med čebelarji je bil zelo priljubljen. Ker je bil zelo dejaven tudi v društvu, mu je to v zahvalo podelilo odličje Antona Janše III. stopnje. Še marsikaj je nameraval postoriti, vendar mu je huda bolezen prekrižala vse načrte.

Ohranili ga bomo v prijaznem spominu.

Čebelarsko društvo
Hrastnik

VIKTOR GRMEK

Maja lani smo se na pokopališču v Kobjeglavi na Krasu poslovili od prijatelja čebelarja, komaj 66-letnega Viktorja Grmeka. Čebelarstvo je bilo pri hiši tradicija, zato ga je oče že kot otroka uvajal v skrivnosti in lepote čebelarjenja.

Ko je odrasel, je po očetu prevzel skrb za nego čebel. S strpnostjo, vztrajnostjo in ljubeznijo je čebelaril polnih 40 let. Bil je zgled marsikateremu čebelarju začetniku, vseskozi pa je dokazoval, da čebele ne dajo le medu, temveč tudi duševno sprostitvev. Tudi on je bil vedrega značaja s smislom za humor. Čeprav se je z družino preselil v Šempeter, je ostal zvest domačemu kraju na Krasu, kjer je imel čebelnjak. Dejaven je bil tudi v društvu. Vestno je izpolnjeval vse sprejete naloge in za to prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Čebelarsko društvo
Šempeter pri Gorici

Iz društvenega življenja

ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE JE NA BRDU PRI KRANJU ORGANIZIRALA SEMINAR ZA MENTORJE ČEBELARSKIH KROŽKOV

prof. JANEZ MIHELIČ

Čebelarska zveza Slovenije je prvič, odkar na šolah delujejo čebelarski krožki, to pa je že več kot dvajset let, 30. novembra 1996 na Brdu pri Kranju organizirala strokovni seminar za mentorje čebelarskih krožkov. Seminarja se je udeležilo več kot petdeset mentorjev, največ iz Štajerske in Dolenjske, kjer je največ krožkov in so tudi najbolj organizirani.

Navzoče je najprej pozdravil predsednik ČZS g. Lojze Peterle, ter se mentorjem zahvalil za udeležbo in za njihov trud pri vzgoji mladih čebelarjev, ki je, žal, še vedno premalo cenjen tako med čebelarji kot v družbi. Poudaril je, da je skrb za mladi naraščaj pomembna naloga osrednje slovenske čebelarske organizacije, za to pa se bo vedno tudi osebno zavzemal. Število mladih čebelarjev je odvisno tudi od znanja mentorjev in od tega, ali bodo mlade znali nav-

dušiti za čebelarstvo. To pa je zdaj vedno teže, saj imajo mladi veliko drugih zanimivih dejavnosti. Zato je toliko bolj pomembno, da so mentorji, ki vodijo čebelarske krožke, čim bolj usposobljeni za to nalogo, saj bodo le tako tudi uspešni. Žal se je seminarja udeležila le dobra polovica mentorjev, čeprav si je ČZS prizadevala, da bi jih prišlo čim več, in je v pripravo seminarja zato vložila precej organizacijskih naporov in finančnih sredstev.

V nadaljevanju je prof. Pavle Zaletel iz Ljubljane mentorjem zelo doživeto predaval o pravih pedagoških dela z mladimi. Po predavanju je doživel spontan aplavz in prejel zanj številne čestitke. O učnih pripomočkih, ki so na voljo mentorjem, sta nato spregovorila Milan Runtas in Franc Šivic. Ta je mentorjem prikazal nekaj novejših serij diapozitivov, ki jih ponuja šolam in

Mentorji čebelarskih krožkov s predsednikom ČZS g. Lojzetom Peterletom pred čebelnjak na Brdu pri Kranju.

Dobrodošlico je mentorjem najprej izrekel predsednik ČZS g. Lojze Peterle.

Predsednik komisije za čebelarški naraščaj g. Prezelj je vodil razgovor z mentorji.

mentorjem skupaj s strokovno razlago vsakega diapozitiva posebej. Še posebej so zanimive serije Biologija čebele, Čebelje bolezni, Medovite rastline, Vzreja matic in Naši čebelnjaki.

Na koncu je pogovor o težavah, ki jih imajo mentorji pri svojem delu, vodil predsednik komisije za čebelarški naraščaj pri ČZS g. Franc Prezelj. Mentorji so v pogovoru navedli vrsto problemov, s katerimi se srečujejo, kot so pomanjkanje učnih pripomočkov za čebelarstvo, ustrezen učbenik, finančni problemi pri nakupu opreme in honorarji za mentorje. Razlike med

▲
Čebelarška mentorica g. Marija Mlaker iz OŠ Kerenčičevih iz Pesnice je predstavila svoj delovni zvezek za pouk čebelarstva.

Predavatelj prof. Pavle Zaletel med njegovim predavanjem.

Foto: J. Mihelič

Seminar je bil kar dobro obiskan, škoda le, da niso prišli vsi mentorji.

Foto: J. Mihelič

posameznimi šolami so zelo velike, saj je v nekaterih šolah, v katerih imajo veliko razumevanja, delovanje čebelarških krožkov zgledno, v nekaterih šolah pa imajo mentorji veliko težav, pogosto so prepuščeni sami sebi, tako da se morajo znajti, kakor vedo in znajo. Nekateri mentorji včasih tudi obupajo, še posebno, če jim ne pomaga čebelarško društvo, in tako takšni krožki počasi usahnejo. Po precej izčrpani diskusiji, po kateri so sprejeli tudi nekaj sklepov in napotkov za prihodnje delo komisije za čebelar-

ski naraščaj pri ČZS, so mentorji seminar končali z ogledom parka na Brdu in spominskega čebelnjaka v njem, ki žal, propada. Čebelarška zveza Slovenije je vse mentorje tudi pogostila v hotelski restavraciji in ob tej priložnosti so med seboj izmenjali še veliko mnenj in izkušenj, ki si jih pridobivajo pri svojem mentorskem delu. Splošno mnenje je bilo, da je seminar zelo koristen za mentorje, in zato si želijo, da bi ga ČZS v prihodnje organizirala vsako leto.

ZNANI ČEBELAR JANKO PISLAK DOBITNIK SREBRNEGA ODLIČJA

SREČKO RUPNIK

Lani je Zveza čebelarških društev Ptuj na predlog Čebelarškega društva Majšperk na letnem občnem zboru podelila g. Janezu Pislaku odličje Antona Janše II. stopnje za njegovo dolgoletno ustvarjalno delo v čebelarstvu. Naš nagradenec je dolga leta deloval na vseh področjih čebelarstva, bodisi v ožji domovini ali v bližnji tujini. Povedano natančneje, pomagal je čebelarjem z nasveti o čebelarškem delu, zlasti pa s preventivnimi ukrepi pri preprečevanju čebeljih bolezni in varstvu čebel.

Kot vzrejevalec kakovostnih plemenskih matic je širil sloves naše sivke po vsem svetu.

Zakladnica njegovega čebelarškega znanja in strokovnih izkušenj je neizčrpna. V tem obdobju je vzgojil nov rod mladih čebelarjev, ti pa so porok, da se bo čebelarstvo na Štajerskem še razvijalo in se bogatilo z neizčrpno čebelarško dediščino.

Sam je zgradil nešteto čebeljakov, ki so okras štajerske krajine in privlačni tako za domače kot tuje turiste. Njegovo delo poznajo domači in tuji obiskovalci, čebelarji in gostje. Sam izdeluje številne čebelarške izdelke, njegove čebele pa pridelujejo vse vrste čebeljih pridelkov.

Še naprej mu želimo obilo uspehov pri njegovem delu, saj s tem širi tudi slavo naše sivke. Ob tej priložnosti naj povemo, da ima Janko Pislak največje število čebeljih družin v AŽ panjih v Sloveniji.

Ob praznovanju njegovega življenjskega jubileja naj se čestitkam pridružimo tudi mi. Ob 62. rojstnem dnevu mu želimo vse najboljše in še na mnoga leta, predvsem pa zdravja in sreče v krogu svojih domačih. Nenazadnje mu čestitamo za prejeto srebrno odličje.

Prijatelji čebelarji in znanci z območja Haloz, Slovenskih goric, Dravskega in Ptujškega polja.

PREDAVANJA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA LJUBLJANA CENTER V FEBRUARJU 1997

Vse čebelarje in ljubitelje čebel vabimo na naslednja srečanja:

- 06. 02. ob 17. uri** **Letna skupščina čebelarskega društva Ljubljana-Center ter možnost nabave fluvalinatnih deščic za zatiranje varoze**
- 13. 02. ob 17. uri** **Odpornost varoe na fluvalinat in nekateri alternativni ukrepi,**
predavatelj prof. dr. Jurij Senegačnik in dr. vet. med. Janez Jelenc
- 20. 02. ob 17. uri** **Okrogla miza s slovenskimi velečebelarji,**
Sodelujejo: Janko Pislak, Pavle Zdešar, Boris Seražin, Mirko Pavlin in Ivan Videčnik.
Pogovor na temo: **Kako najbolje izkoristiti čebelje paše**
usmerja France Jeras
Prvi del pogovora.
- 27. 02. ob 17. uri** **Okrogla miza s slovenskimi velečebelarji,**
Sodelujejo: Janko Pislak, Pavle Zdešar, Boris Seražin, Mirko Pavlin in Ivan Videčnik.
Pogovor na temo: **Kako najbolje izkoristiti čebelje paše**
usmerja France Jeras.
Drugi del pogovora.

Kotizacija za vsako predavanje je 200,00 SIT.

Predavanja in občni zbor bodo v veliki dvorani nekdanje občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg Mladinskih delovnih brigad 7 (kino Vič).

Vljudno vabljeni.

Predsednik ČD Ljubljana-Center
Dušan HOLZBAUER

ČEBELARSKO DRUŠTVO DOMŽALE JE ORGANIZIRALO ZANIMIV STROKOVNI IZLET NA MADŽARSKO

prof. Janez MIHELICH (nadaljevanje s 46. strani)

Na drugi strani hriba nas je že čakal drug čebelar, ki ima približno enako število panjev, vendar čebelarji samo s tradicionalnimi madžarskimi Boconadljivimi panji. Ker smo bili že kar nekoliko utrujeni in lačni, nas je vsa družina pričakala s prigrizkom in odličnim madžarskim vinom. Ko smo se nekoliko okrepčali, smo si ogledali tudi njegovo čebelarstvo. Naš gostitelj se je zelo potrudil, saj je pokosil vso travo in pripravil majhno razstavo čebelarskega orodja, strojev, pripomočkov in zdravil, ki jih uporablja pri čebelarjenju. Čebelarstvo ima zares vzorno urejeno, saj je vse na svojem mestu in tudi okolica stojišča je lepo urejena in čista, tako da je v tem pogledu lahko vzor tudi nam.

Kot večina čebelarjev, je tudi on izdelal nekaj izboljšav čebelarskih orodij. Številni smo prvič videli strojček za ometanje čebel z medenega satja, zelo preprosto in nadvse učinkovito pa je izdelal tudi kozico in samokolnico za prevoz medenega satja. Kozica za odlaganje medenih satov je zelo preprosta in primerna za sate, ki visijo, zato jo, žal, pri naših AŽ satih ne bi mogli

uporabiti. Povedal nam je, da podjetja odkupujejo cvetni prah in ga izvažajo v Egipt.

Egiptovski čebelarji porabijo namreč velike količine cvetnega prahu za krmiljenje čebel, ker jim ga v naravi primanjkuje. Čeprav smo bili na obisku v začetku oktobra, so čebelarji še vedno smukali cvetni prah z zlate rozge. To kaže, kako bogate pelodne paše imajo madžarski čebelarji, predvsem zaradi zelo plodne in globoke panonske zemlje. Pokazal nam je njihov način vzreje matic, ki se ne razlikuje od našega, in sušilnik za cvetni prah, ki si ga je izdelal sam. Z varozo nimajo težav, saj uporabljajo deščice, prepovene s fluvalinatom, precej pa jim nagaja poapnela zalega, ki jo sicer skušajo zdraviti z domačimi zdravili, vendar pri tem niso preveč uspešni.

Čas je hitro minil in morali smo se posloviti. Po večerji, na kateri smo bili že zelo dobro razpoloženi, nas je čakala še zelo dolga in naporna pot do doma. Žal se je bodo nekateri spominjali bolj v slabem, saj so številne mučile prebavne motnje. Čeprav nismo mogli ugotoviti, posledica česa bi lahko bile, je bila zanje brez dvoma kri-

Enostavno leseno korito za odkrivanje satja.

V zahvalo je predsednik ČD Domžale Franc Grajzar izročil g. Laszlu spominsko darilo.

Tudi drugega čebelarja g. Tonija, ki nas je lepo pogostil, smo po lepi slovenski navadi obdarovali.

Foto: J. Mihelič

V njegovem čebelnjaku pa so samo Boconadijevi panji.

Foto: F. Gajzar

va hrana. Vsem, ki bodo v prihodnje obiskali Madžarsko, priporočamo, da pijejo le ustekleničeno vodo in jedo le dobro prepečene zrezke. Najboljši so seveda dunajski, izogibajte pa se paprikašev in različnih omak.

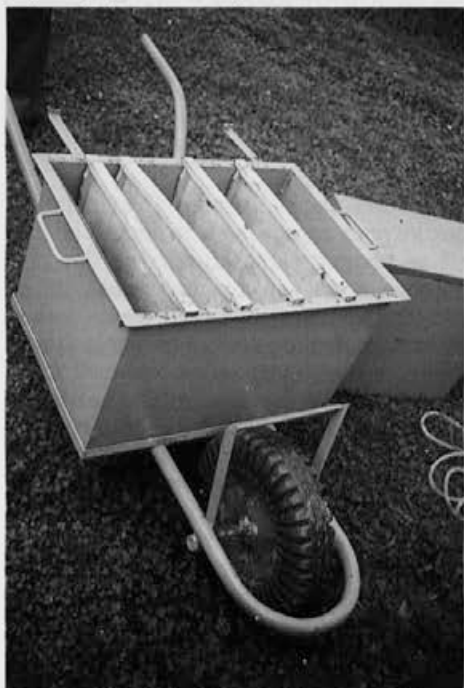
Na koncu lahko ugotovimo, da je zanimivo in poučno obiskati čebelarje v sosednjih državah, saj vedno lahko vidimo kaj novega in poučnega, kajti več ljudi več ve.

Enostavno stojalo iz železa za odlaganje medenega satja pred odkrivanjem.

Za odkrivanje medenega satja imajo nože na paro. Sod s cedilom pa je za pokrovice.

Samokolnica za prevoz medenega satja do točilnice medu.

Strojček za ometanje čebel z medenega satja je enostaven in zelo uporaben.

Foto: J. Mihelič

OBVESTILO udeležencem naših srečanj!

Čebelarsko izobraževalni in strokovno debatni klub Maribor se med zimskimi meseci srečuje v prostorih Srednje kmetijske šole Maribor, Vrbsanska c. 30 vsak tretji četrtek v mesecu ob 16.30. Osrednje teme so spoznavanje povzročiteljev manovih čebeljih paš in njihova izraba, pa tudi druge krajše aktualne teme iz čebelarske stroke.

Čebelarsko izobraževalni
in strokovno debatni klub Maribor

Za kolegij kluba:
Stane Sajevec

"IZDELAJMO ČEBELNJAK Z BELINKO"

FRANC ŠIVIC

Takšen je naslov akcije znane slovenske proizvajalke zaščitnih premazov za les, ki si zlasti zadnja leta prizadeva, da bi bili njeni izdelki čim bolj učinkoviti, hkrati pa tudi prijaznejši do okolja. Novejša izdelka ambient in belton aqua se razredčujeta z vodo in sta primerna za barvanje otroških igrač ter čebeljih panjev. O njuni ekološki naravnosti priča znak modrega angela na embalaži, ki ga podeljuje nemški inštitut RAL za izdelke prijazne do okolja.

Belinka je povabila k sodelovanju srednje lesne šole iz Škofje Loke, Ljubljane, Nove Gorice, Postojne, Maribora, Novega mesta, Slovenj Gradca in Kočevja.

Vsaka srednja lesna šola ima možnost, da s svojimi učenci sodeluje v projektu. Učenci naj bi do konca šolskega leta izdelali tri makete čebeljakov v merilu 1:10. Ob pomoči mentorjev in po možnosti tudi tamkajšnjih čebelarjev naj bi v svoji okolici izbrali po tri čim lepše, tipične in hkrati različne čebelnjake. Potem naj bi jih fotografirali, narisali načrte in popisali materiale, iz katerih so narejeni. Pomembno je, da je maketa čim bolj veran posnetek resničnega objekta s čim več podrobnostmi in da je izdelana iz naravnih snovi (les, kamen, opečna kritina, slama). Preden bi učenci začeli izdelovati makete, bi posebna komisija pregledala načrte in sprejela najprimernejše. Na koncu bodo učenci panje in čebelnjake prebarvali z Belinkinimi ekološkimi premazi za les.

Makete naj bi bile narejene do aprila 1997, ko jih bodo predstavniki Belinke pregledali in izmed njih izbrali najboljše. Posebna komisija, v kateri bo tudi podpred-

sednik Čebelarske zveze Slovenije, bo tri najlepše čebelnjake maja 1997 razstavila v Belinkinem izobraževalnem centru v Ljubljani, slovesna podelitev nagrad pa bo ob koncu šolskega leta. Na slovesnost bodo povabljeni vsi sodelujoči učenci, njihovi mentorji, ravnatelji srednjih lesnih šol in novinarji.

Trije najboljši bodo za nagrade prejeli motorno kolo-skuter, glasbeni stolp in gorsko kolo.

Seveda bodo primerno nagrajeni tudi vsi drugi sodelujoči učenci in njihovi mentorji.

Po končani akciji bodo makete na ogled vsem zainteresiranim v Čebelarskem muzeju v Šempasu, kjer je že sicer zbirka fotografij in akvarelov čebeljakov iz različnih krajev Slovenije.

Opisano akcijo Belinke lahko čebelarji pozdravimo zaradi dveh razlogov: seznanili se bomo z ekološko prijaznejšimi premazi za naše panje in čebelnjake, ki so vse leto izpostavljeni soncu, vetru, mrazu in dežju, poleg tega pa se bo večje število ljudi zunaj naših vrst začelo zanimati za t.i. slovenski čebeljak. S kozolci je seznanjena vsa svetovna javnost, saj so o njih nastale že številne monografije, o slovenskem čebeljaku pa nimamo niti tehtnejše razprave, čeprav jih je po vsej državi skoraj 10.000 in marsikod pomembno sooblikujejo našo krajino. Morda bo to prvo zanimanje sčasoma prerastlo v kakšno večjo raziskovalno akcijo, tako da bodo naši čebeljnaki dobili tisto mesto, ki jim pritiče.

Čebelarje iz krajev, v katerih so omenjene srednje lesne šole prosimo, da se povežejo z vodstvi oziroma mentorji in jim

pomagajo pri iskanju najlepših čebelnjakov. Pri izbiri naj upoštevajo arhitekturne posebnosti, domiselnost izdelave, smiselno uporabo gradbenih materialov in estetski videz. Paziti moramo, da ne bomo izbrali čebelnjakov, narejenih po istem kopi-

tu, tokrat morajo biti v ospredju raznovrstnost in krajevne posebnosti.

Le tako se bo pokazalo vse bogastvo domišljije, ki je našim čebelarjem pri postavljanju večjih ali manjših domovanj za njihove ljubljenske zlepa ne zmanjka.

RAZVITJE PRAPORA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA MENGEŠ

Čebelarsko društvo Mengeš je 85. obletnico organiziranosti čebelarstva na našem območju zaznamovalo z razvitjem društvenega prapora. V okviru Mihaelovega sejma smo v soboto, 21. 9. 1996, organizirali slovesno prireditev in tako našemu kraju predstavili svojo dejavnost. Kot samostojno društvo delujemo dobro leto, kljub temu pa smo na tem območju navzoči že 85 let. Z ustanovitvijo samostojne občine Mengeš so nastale možnosti, da tudi čebelarji ustanovimo samostojno društvo. Pri tem se moramo zahvaliti občini Mengeš, ki nam je stala ob strani.

Kljub slabemu vremenu se je na slovesni prireditvi zbralo zelo veliko ljubiteljev čebelarstva. Slovesnosti so se udeležila čebelarska in druga društva s svojimi prapori. Kulturni program smo obogatili z Mengeško godbo, folklorno skupino iz Mengša in tudi mladi čebelarji so prispevali k prijetnemu razpoloženju z recitacijami. Slavnostni govor je imel predsednik društva inž. Matej Belej. Orisal je zgodovino čebelarstva od pradavnine (Egipčanov) do današnjih dni. Poudaril je, da sta za slovenski narod pomembna predvsem dva moža, ki sodita v sam vrh čebelarstva na svetu, to sta Anton Janša in Peter Pavel Glavar. Antona Janšo je cesarica Marija Terezija povabila na dvor, da bi v Avstriji vpeljal prvo šolo čebelarjenja. V tem obdobju smo Slovenci dobili tudi prvo knjigo o čebelarstvu, ki je še danes temelj čebelarjenja. Naš rojak

Janez Trdina v svojih spisih omenja menceške kmete kot čebelarje. V novejšem času pa ne smemo pozabiti rodbine Ručigaj iz Dobena, ki je čebelarila že leta 1781, saj jim je v tem letu pogorel čebelnjak, kot je razvidno iz zapiskov iz hišne zgodovine. Leta 1910 so bili naši predniki že organizirani v Kamniški čebelarski organizaciji. Do leta 1995, ko smo postali samostojno društvo, smo delovali v okviru društva Kamnik-Domžale in društva Domžale.

Kot samostojno društvo imamo danes 44 članov in 1242 čebeljih družin. Povezujemo se s preostalimi čebelarskimi in drugimi sorodnimi društvi, zavodi in ustanovami.

Osrednji del prireditve je bilo razvitje prapora. Prapor sta razvila botra ga. Marija Vrhovnik in boter g. Janez Per, župan naše občine. Blagoslovil pa ga je naš član, župnik g. Ciril Lazar. Prapor krasi pet spominskih trakov in 82 zlatih lipovih listov. Boter g. Janez Per nam je zaželel veliko uspeha pri širitvi čebelarstva in vzgoji mladih čebelarjev ter obilno medeno leto.

Ob razvitju prapora sta predsednik društva inž. Matej Blejec in tajnik društva Jože Boštjančič najzaslužnejšim članom društva za njihovo dolgoletno prizadevno delo podelila odličja Antona Janše II. stopnje in odličja Antona Janše III. stopnje.

Čebelarji društva Mengeš se ob tej priliki zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli k uspe-

Svečano razvitje prapora
ČD Mengeš

Župan občine Mengeš g. Janez Per izroča prapor predsedniku Čebelarskega društva Mengeš g. Mateju Blejcu.

Kulturni program soizvedli učenci osnovne šole Mengeš.

šni izvedbi prireditve, še posebej pa botri ge. Mariji Vrhovnik, botru g. Janezu Peru, županu občine Mengeš, občini Mengeš, podjetju HYUNDAI AVTO TRADE, d.d., in podjetju

TRAST INTERNATIONAL, d.o.o.

Po končanem kulturnem programu je predsednik društva g. Matej Blejec povabil goste in člane društva na prigrizek.

ČD Mengeš

ZNOVA OŽIVLJEN ČEBELARSKI AMBROŽEV PLES

prof. JANEZ MIHELIČ

Na novo ustanovljeno Akademsko čebelarско društvo, ki je bilo tik pred koncem leta registrirano v Ljubljani in ga vodi dr. Janez Poklukar, si je za svojo prvo nalogo zadalo obuditev stare tradicije tako imenovanih Ambroževih plesov v Ljubljani. Te pleso so nekdanj prirejali na dan svetega Ambroža, zaščitnika čebelarjev. Pred več kot dvajsetimi leti ga je zadnjič organiziralo Čebelarско društvo Ljubljana. Žal sta tako tradicija tega plesa kot tudi praznovanje mednarodnega čebelarskega dne, ki je na ta dan, sčasoma tonila v pozabo. Pobudnica vnovične oživitve plesa in soorganizatorica je bila poleg Čebelarske zveze Slovenije mag. Malči Božnar, ki vodi znano podjetje Čebelarstvo Božnar iz Polhovega Gradca.

Ambrožev ples je bil 7. decembra lani v hotelu Lev v Ljubljani. Poleg predsednika Čebelarske zveze Slovenije g. Lojzeta Peterleta so se ga udeležili še minister za

kmetijstvo dr. Jože Osterc, nekdanji predsednik ČZS g. Marjan Skok ter približno sto gostov, med njimi nekaj naših znanih čebelarjev iz Ljubljane, kot so inž. Dušan Kresal, inž. Jože Babnik in g. Lojze Bukovšek s soprogami, znani izdelovalec čebelarske opreme g. Anton Logar iz Šenčurja, pa tudi čebelarji iz Metlike in Ruš. Prireditelji so sicer pričakovali večjo udeležbo čebelarjev iz Ljubljane. Program je povezoval dramski igralec g. Jože Logar, za ples pa je igral ansambel Šaleški fantje.

Vse navzoče goste, čebelarke in čebelarje je najprej pozdravil dr. Janez Poklukar. Zaželel jim je prijetno počutje, hkrati pa je poudaril pomen mednarodnega čebelarskega dne in oživljanja te stare tradicije. Povedal je, da si bo Akademsko čebelarско društvo prizadevalo za oživitev tradicije Ambroževnega plesa, in izrazil željo, da bi se v prihodnje te prireditve udele-

G. Lojze Peterle je podell nagrade najboljšim trem plesnim parom. Nagrado za drugo mesto sprejemata zakonca Vehovec iz Velenja.

Minister za kmetijstvo g. Jože Osterc je tudi poizkusil srečo pri tomboli.

Foto: J. Mihelič

žilo še več čebelarjev s svojimi ženami. Pomembno je, da čebelarji obnovimo družabno življenje in se ob tem pogovorimo o načrtih za prihodnje leto.

Nato je o pomenu čebelarstva v zgodovini z zelo izbranimi besedami spregovoril g. Jože Logar. Za njim je besedo povzel dr. Jože Osterc ter pohvalil prizadevanja čebelarjev in čestital organizatorjem. Po pozdravnih besedah je Ambrožev ples z valčkom odprl predsednik ČZS g. Lojze Peterle.

Posebej moram pohvaliti povezovalca g. Jožeta Logarja, saj je z zanimivimi teksti, ki jih je pripovedoval, zelo popestril prirediteljev. Poleg tombole z bogatimi dobitki seveda ni manjkalo tudi drugih družabnih iger, vrhunec pa je bil izbor najboljših treh plesnih parov, ki so prejeli lepe nagrade. Brez dvoma je bila prireditev uspešna in večina udeležencev je bila zadovoljna. Številni so že napovedali, da se bodo udeležili tudi plesa ob koncu tega leta in s seboj pripeljali še več prijateljev in znancev.

VOJNIŠKI ČEBELARJI IZVOLILI NOVO VODSTVO

V nedeljo, 1. decembra 1996, so se zbrali na letni, tokrat volilni konferenci čebelarji Čebelarke družine Vojnik. Dvorana KS Vojnik nad Prekorškovo gostilno je bila skoraj premajhna za 115 članov, kolikor jih šteje ta čebelarska družina. Letne konference se navadno udeležujejo vsi. Na njej se redno dogovarjajo, kako si bodo med seboj pomagali pri čebelarjenju. Skrbni predsednik g. Janko Belak je lahko poročal, da so opravili vse naloge, ki so si jih za to leto zadali. Izvedli so predavanja po sprejetem načrtu, organizirali nakup sladkorja, brezplačno so razdelili zdravila proti varoi, izvedli enodnevni izlet in vodili čebelarski krožek.

Družina pa ni mogla izrabiti regresa države za sladkor, ker je ta bil prepozen, kupili so ga namreč že prej po grosistični ceni 100 SIT, denaturirani sladkor pa po 80 SIT. Vsi člani vojniške družine imajo s 1.630 panji, povečini AŽ.

Na konferenci so veliko govorili o zatiranju čebeljih boleznih in varovanju zdravja čebel. Z veseljem so ugotovili, da se huda gniloba čebelje zalege na območju, ki ga zajema ta družina, v tem letu ni pojavila. Proti zajedavcu Varoa jacobsoni so se doslej uspešno bojevali s ploščicami prepojenimi s fluvalinatom, ki jih je družina brezplačno delila med čebelarje. Bojijo pa se, da bi se na to zdravilo pojavila odpornost čebel. Zato skrbno spremljajo poročila in kontrolirajo z drugimi zdravili. Doslej so se tega zajedavca uspešno ubranili.

K temu je največ pripomogel marljivi tajnik g. Franc Kolenc. Vedo tudi, da bodo morali kmalu preiti na druga zdravila, kot sta bayvarol ali apivar.

Več ugank jim zastavlja poapnela zalega. Doslej uporabljena sredstva - modra galica, nistatin ali propolis - se niso pokazala kot dovolj učinkovita. Sklenili so poskusiti še z vodo iznad apna, o čemer so v slovenskem čebelarju pisali praktiki.

Kot že rečeno, so na tej konferenci izvolili novo vodstvo. Dosedanji predsednik g. Janko Belak in tajnik g. Franc Kolenc, ki sta dolga leta nadvse uspešno vodila Čebelarsko družino Vojnik in to v najtežavnejšem obdobju, ko so se pojavljale nove neznane bolezni, in sta zaslužna, da sta čebelarje obvarovala pred izgubami čebel, sta zaradi zdravja in utrujenosti hotela spreči. Vendar sta lepo pripravila nove člane za njune funkcije, ki naj bi delo prav tako uspešno nadaljevali. Čebelarji se jima iskreno zahvaljujemo, ju razumemo, zato smo njune predloge tudi sprejeli.

Za novega predsednika Čebelarske družine Vojnik je bil izvoljen g. Maksimiljan Samec iz Hrenove 11, izkušen čebelar, za tajnika pa g. Robert Ceraj iz Prekorja 58. Pričakujemo, da bosta prav tako uspešno vodila Čebelarsko družino Vojnik, kot njuna predhodnika. To jima tudi iz srca želimo!

Franjo Marošek
Vitanje 130

Mali oglasi

- KDO MI ODSTOPI** ali poceni prodaja popravila potrebne sedemsatarje. Telefon (061) 127-41-39.
- PRODAM** 5 ton hojevega, 1 tona gozdnega in 1 tona akacijevga medu. Telefon (065) 69-346.
- PRODAM** več vrst sortnega medu. Maks Medved, Dragonja vas 40 a, 2326 Cirkovce, telefon (062) 792-333.
- PRODAM** matični mleček, cvetlični in gozdni mešani med. Telefon (061) 872-145.
- KUPIM** več rabljenih dobro ohranjenih AŽ panjev po okoli 2000 SIT na panj, pod pogojem, da v panjih niso bile čebele okužene s hudo gnilobo čebelje zalege. Telefon (065) 29-581.
- PRODAM** lipove satnike, hladnovaljane satnice AŽ. Maks Kajzer, Dobja vas 49, Ravne na Koroškem, telefon (0602) 23-113.
- PRODAM** električni topilnik za voščine (Logar), in dva elektromotorja (domač in nemški), telefon (069) 75-033.
- PRODAM** 36 naseljenih AŽ panjev na tovornjaku 2001, registriran do maja 1997 (B kategorija). Čebele so zdrave, avto dobro ohranjen. Prevzem marca ali aprila 1997. Telefon (061) 443-167.
- PRODAM** večje število čebelnih družin (matice 96) na 5, 7, 9, 10 AŽ satih, lahko tudi s panji. Tel. (061) 631-394.

KMETIJSKI NASVETI ZA ČEBELARJE NA PRVEM PROGRAMU RADIA SLOVENIJA

Na prvem programu Radia Slovenije bodo februarja naslednji kmetijski nasveti za čebelarje

- v torek 11. februarja - bo tajnik ČZS, g. Milan Runtas govoril o XX. Republiškem čebelarskem seminarju v Celju,
- v torek 25. februarja - pa bo inž. Jože Babnik iz Ljubljane govoril o tem, kaj mora čebelar storiti ob prvem pomladanskem čistilnem izletu.

VABILO POSAVSKIM ČEBELARJEM

Svet posavskih čebelarjev vabi čebelarje Posavja na strokovno predavanje na temo "Ali je varoa udomačila čebele". Predavanje bo 23. februarja 1997 ob 9. uri v mali dvorani Delavskega doma v KRŠKEM. Predavatelj bo dr. Janez Poklukar.

Vljudno vabljenil

Svet posavskih čebelarjev
za **Stane Ilc**

Čebelarstva zadruga

NEKAR

Avsečeva 5

1 122 Ljubljana

☎ (061) 484 842 (Švigelj Anton)

tel. inf. pred 8 uro in po 20 uri

☎ (061) 159 08 94 (Seražin Boris)

Na zalogi

- Kozarci za med velikosti:

720 ml 32 Sit

370 ml 23 Sit

- Kovinski pokrovi Twist OFF

fi 82 mm 11 Sit

fi 66 mm 9 Sit

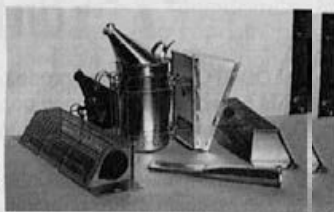
- Kartoni za kozarce 60 Sit

- Vreče za 200 l sode za med, za higiensko spravljanje medu v kovinskih sodih.

Prevzem kozarcev in pokrovov samo ob torkih

Ponudba velja do odprodaje zalog.

RAKOVEC
GUNCELJSKA 28/a
1210 LJUBLJANA ŠENTVID
Telefon – fax: (061) 152 46 77

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

IZDELUJEMO:

- točila za med z ročnim ali električnim pogonom iz aluminija ali nerjaveče pločevine
- kadilnike
- lovilce rojev AŽ, LR, smukalce cvetnega prahu 330/280, matičnice
- cedila za med – enojna in dvojna
- posode za med 30, 50, 80 l
- posode in stojala za odkrivanje satja
- čebelarški pribor (vilice, univerzalne klešče, klešče za satnike, matične klešče)
- oprema za panje (razstojišča AŽ 5 do 15 – nosilci matičnih rešetk, matične rešetke – matične rešetke haneman – LR sponke – zapahi – žica za žičenje satnikov

NOVO! SMUKALCI ZA CVETNI PRAH

Cene so konkurenčne

se priporočamo!

Logar

ČEBELARSKA TRGOVINA

Za lažje topljenje medu vam nudimo:

ELEKTRIČNE GRELCE MEDU

- možnost nastavitve temperature od 0 - 100°C
- s pravilno nastavitvijo temperature se ognete pregrevanju medu
- zaradi velike površine grelnega telesa se med hitro topi
- moč električnega grelca: 2000 W
- garancija 1 leto

Električni grelec za med ima pridobljene vse slovenske ateste.

Delovni čas:

vsak dan od 8.00 do 12.00 ure

in od 14.00 do 18.00 ure

ob sobotah od 8.00 do 12. ure

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel. (064) 411 663, faks: (064) 411 499

APIS M & D.D.O.O.
MARKO DEBEVEC
ČUŽA 7
61360 VRHNIKA
telefon: (061) 751-282
Odprto: od 9.–12. in 16.–18. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE
PREVZEM VOŠČIN SAMO V NEPRODUŠNIH PLASTIČNIH VREČAH

Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti:

- Urejeno imamo vso dokumentacijo in pogoje za izdelavo
- Satnice izdelujemo na novih sodobnih strojih, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli
- Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 126 °C
- Priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pa pridemo po vosek tudi sami (nad 300 kg)
- Iz enega kilograma voska izdelamo po dogovoru od enajst do dvanajst AŽ satnic
- Cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne
- Po ugodni ceni odkupujemo pretopljen čebelji vosek
- Nudimo satnike vrtane 6x, limane, zbite
- Cena predelave voska je od 210 do 240 SIT/kg
- odkupujemo vosek po 600 do 720.- SIT/kg

ODPRTO IMAMO VSAK DELOVNIK OD 9.–12. IN OD 16.–18. URE, OB SOBOTAH PA OD 9.–12. URE.

PRIZNANO VZREJALIŠČE MATIC APIS M & D.D.O.O. VRHNIKA sprejema prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija so na voljo čebelie družine na petih, sedmih in desetih satih.

• izdelujemo beljako: – **NOVO!** – 'bel, po želji z dodatkom zdravil.

Nudimo vam ves čebelarski repro material'

– **NOVO!** –

Nudimo vam ves čebelarski repro material.

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3/II, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, fax: 126-13-35.

Časopis izhaja v Ljubljani vsakega 1. v mesecu in je oštevilčen z zaporedno številko meseca. Časopisni (izdajateljski) svet sestavljajo: Lojze Peterle, inž. Marjan Debelak, prof. Janez Mihelič, dr. Jože Šnajder, dr. Janez Poklukar, dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor sestavljajo: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, dr. Jurij Senegačnik, dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko-Rogelj, inž. Marjan Debelak, dr. Aleš Gregorc in dr. Janko Božič.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič.

Lektorica: prof. Nuša Radinja.

Letna naročnina za nečlane je za leto 1996 4.550,00 SIT. Posamezna številka stane 450,00 SIT.

Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 4.000,00 SIT.

Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu, vsako nadaljnjo besedo pa plačajo po veljavnem ceniku za splošne oglase.

Cene reklamnih oglasov: cela barvna stran na ovitku 50.000,00 SIT, v sredini 30.000,00 SIT, pol strani 15.000,00 SIT, četrt strani 7.000,00 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 odstotkov, za 6- do 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Cena splošnih oglasov je 40,00 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Številka tolarkega žiro računa pri APP v Ljubljani je: 50101-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za informiranje Republike Slovenije (23/39-92) je mesečnik Slovenski čebelar proizvod informativnega značaja (13. točka tarifne številke 3), za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

DOGOVOR O CENAH MEDU

V organizaciji ČZS je bil 16.1.1997 sestanek prodajalcev medu na tržnicah v Ljubljani. Na sestanku smo ugotovili, da so prodajalci medu na ljubljanskih tržnicah s prvim dnevom novega leta dvignili cene medu in tako imajo sedaj naslednje cene:

	od	do
Cvetlični med	640 SIT	700 SIT
Akacijev med	700 SIT	730 SIT
Kostanjev med	740 SIT	780 SIT
Hojev med	840 SIT	850 SIT
Gozdni med	730 SIT	750 SIT
Smrekov med	800 SIT	830 SIT

Ugotovili smo, da trenutno ni pogojev za ponovni dvig cen.

Glede na imenovanje škržatovega medu, ki pod tem imenom lahko povzroči probleme pri kupcih, saj škržat deluje kot moteči element okolja, predlagamo, da ta med imenujemo **PRIMORSKI GOZDI MED**.

Boris Seražin dipl. org.
Podpredsednik ČZS

ČLANARINA 97 - OBVESTILO VODSTVOM DRUŠTEV

Vodstva društev prosimo, da poravnajo članarino in pošljejo sezname članov za leto 1997 najkasneje do 14. februarja 1997. Zamudnikom bomo po tem datumu ustavili pošiljanje Slovenskega čebelarja.

Za stare ali za nove člane, ki bodo članarino plačali kasneje (po 14. februarju), lahko blagajniki plačajo članarino vse leto ali osebno na blagajni ČZS, Cankarjeva 3, v Ljubljani, ali pa s položnico. Hvala za razumevanje.

ČZS

HACKLER LUKNJALO

	Model širina valja v mm	Cena SIT
Najbolj učinkovita naprava za odkrivanje medu.	50.8	5.800
	108	6.800
Luknjalni obročki so narejeni iz ustreznih plastike, držalo iz nerjavečega jekla.	130	7.500
	152	8.400
Na razpolago so 4 dolžine (tipi):	203	9.000

J. ŠIMEC

Ljubljana, Prešernova 15
Telefon: (061) 125 94 61

MIZARSTVO KRŽE – z dolgoletno tradicijo – VRHNIKA

Izdelujemo kakovostne AŽ panje po konkurenčnih cenah. Panji so iz kakovostnega smrekovega lesa in rogljičeni (cinkani). Satniki so iz lipovega lesa in vrtani za žičenje. Desetsatne AŽ panje lahko dobite takoj, za ostale vrste panjev tipa AŽ pa sprejemamo naročila.

NOVO! Sprejemamo tudi naročila za izdelavo in dobavo ORIGINALNIH ZAKLAD, distančnih vložkov in pitalnikov za 10-satne AŽ panje po najnovejših izpopolnitvah avtorjev I. Frančiča in M. Debelaka.

Franc Krže, Idrijska 10, 61360 Vrhnika, telefon (061) 751-317